

Revaresiani

Jesu Keriso Raka Túna'i Rehunaka Vejume Samaa Renajina

¹ Jesu Keriso oni hema ka'ene mai'o rehuniji naja'iro Godira Keriso mahumakame Hura Huni 'ona oji'ina ranavume hura apena roe Huni iraru hene veji'ina Joni nahe 'waravakame Huni ehija ka'ene Huni iraru hena veji'inijija naja'ena.

² 'Ene Godi'o Jesu Keriso'o vu'a raka ka'ene Joni 'waravume hu hene 'ee raka ka'ene hu huni nii kimajaho ijá ike asura vajakino venana.

³ Iraka ka'ene mai'o rehuni vu'a ka'ene puka ikehuni vaji vejajaho nitu'u renu. Ea irara vu'akake tahe ve'amajine 'ee ea 'ahopo hena ve'avajaho Hura pu merajihuna.

Sosi Iropu No'o 'Agoravajina

⁴ Na Jonira sosia iropu no'o Esia namiju jhipuna'e veju. Godi ka'ene nitama anejijaho ijí hinane 'ee iviamaa ijí hinuna'omo mai'o kú'o rohunjara maiji vwihanie oja soniji ja samahu. Godoni oja sona 'ee maijaho Godoni 'Avena iropu no'o Huni toronu una'i hiju jhipuni 'u'o rena roana.

⁵ Jesu Keriso ka'ene nú maiji vwihanúe oja soni samuhajara vu'akaho 'warumu. Eaka mapoka ka'ene kwamasahi'inijipo kú'o 'urihuni amurijaho Jesura 'urinana. Hu mwe'a kakehuni ea mama'ini jhipuni 'Ajoahi'ina. Nú Jesu ta'arohu

jihuni maijaho Hu nú oja múhe Huni 'aiji núni sisea somuhana.

⁶ Jesura nú 'ekue Huni ehiji jhipuni vaji Huni ari irechamúana. 'Eju'ukame nú Godi ka'ene Jesuni Omijihuni kaukara ni'ajahi'ina rejara. Hura aneja púsa pa'ana'e nú 'ajohua apena vahuna kajihuna'e nú 'u'o Hu ija'ina ta'arohuna. Amení.

⁷ Ike kaha! Hura ro'amajaho Hu akúpa 'ahi 'imitiji'i rohuna. 'E'eje ea mapoka Hu nii mai kahuna. 'Eje ea ka'ene Hua'e 'anaa pijahajija 'u'o Hu kahuna. 'Ejakame araraka mapokakaho eaka mapoka ka'ene hijujija pu puni niijikano maho'o kamareje niho'o temukave niramaruhuna. Nara raka ka'ene iviamaja ja 'waravukaho niho'o nima. Amení.

⁸ Na Aneja 'ee Na Púsa. Godi ka'ene Harusinjara ijá 'warumana Hu nitama anejijaho ijí hinana'omo iviamaa ijí hinuna'omo Hu majama ijí hina apena vahunijina 'úmana.

Patimosi Keriso Oni Visoni Kavajina

⁹ Vwehu nune na Jonira joni asurakaho mutumu iha Patimasi hiji'i veju. Godoni vu'a 'ee Jesura núni maa ka'ene venaji rone na ea 'aho'a 'waravumakame senavume na tipurai ranamiara. Nú ja pu'úmo 'ajori Jesuni vaji ahija vaji aruvára. 'Ene Huni harura hari hine 'ee Hura ni'ajú'eje ata kairasahe 'unama ariri hiju.

¹⁰ Natohwi jihuni vejjino na Godoni 'Aveni vaji hiji'i hi'eme ira ni'ima'ura viati'ini sa'ini nuni túna'akino ija'ina'e 'umenana.

¹¹ Ika'ina 'warimana. Ara raka ka'ene hena kamajaho Esia vaji sosia iropu no'o namiju jhipuna'e puka vaji venareje ranave va'amana.

Epasasi Simúna Púkamamu Taiataira Satasi Pirateripia 'ee Reatasia ranave va'amana.

¹² 'Ejume irara na 'warimu ronarejo 'urine arome niriujaho naheha ka'ene korutia vejajijahija iropu no'o kivuta.

¹³ Ijí naheha iropu no'o navari vaja kajino Ema Puni Harihiji vare'ina ijí naminana. Hu ateha jopatu'uma'ura apúsame 'ee korutia turea ka'ene vejajaho túrata 'aha iramana.

¹⁴ 'Ene Huni húmata sapsijaho sajasa'ima rene 'ee Huni nia titijaho niho'o vena puna'i renana.

¹⁵ 'Ene Huni mumorijaho Parasi puna'i hananana. Areri veni vaji hanasahu ja'ina'e hananana. 'Ene Huni ira anukijaho areri toa mapoka'e ahuma roare'e 'ovuja'ina'e renana.

¹⁶ 'Ene Huni ija ka'ene mana'inija'i china iropu no'o 'uninamiana. 'Ene Huni ira tita kajino so'wa ka'ene ropu ropu 'ena reji'inijaho ro 'e'unana. 'Ene Huni niuri jihuni harurijaho niho'o vea puna'i hananana.

¹⁷ Na Hu kavujaho na 'one Huni mumora aneji kwavute puna'i navuta. 'Ejume Hu Huni ija mana'iniji nuni haha 'ahi ranamihi'i ika'ina'e 'warimana. A niho'o paju'amana. Na anejijina 'ee ura kahene Na majama hina apena vai'inijina.

¹⁸ 'Ene Na majama hiji'inijina. Na kwama 'urijuta'omo pakwahuna kaivo majama hihuna. 'Ene Nara 'unama ka'ene kwamasahuniji'o Hetisi jihuni vwicha kiijaho 'ajohura.

¹⁹ 'Enakúne iviamaja raka ka'ene ara kimajija ijá puka vaji ve'amana. 'Ee raka ka'ene iviamaja navukija ijá ve'amana. 'Ee raka ka'ene ikehuni

túna'i mai'o rehunijaho ijá ve'amana.

²⁰ 'Ene china ka'ene iropu no'o Nuni ija mana'ini 'ahi navume korutia naheha ka'ene iropu no'o kimajihuni hemijaho ikena. China iropu no'o ijija Godoni sosia iropu no'o ijhipuni 'ona oji'ina iropu no'ohe'ina. 'Ene naheha iropu no'o ijija sosi iropu no'ohe'ina.

2

Epasasi Opuni 'Ona

¹ Ike vu'a kakaho Epasasi sosi 'ajohuni 'ona oji'ina ika'ina venareje 'wara'amana. Ike vu'akaho Ea ka'ene china iropu no'ohe'i Huni ija mana'ini 'uninamie 'ee Hu naheha korutia veji'ini vaji 'urahonujara ika'ina 'waramana.

² Jara raka ka'ene vejajijahija Na nihena kivu. Jara Nuni kaukara'e harura vena ve'uju'e erapo jaa'e sise'i 'ahiu'ukamare'e ja matauvujaho Na nihena kivu. 'Ee ea sisesa kivujaho senavura. Ea irahipo apasorua 'iavujija ja pu vena kivura. 'Ene ja pu vena kivajaho pu apasorua pana vo pu ira'ata kivara.

³ 'Enakaivo ja Nuni ihijihuna'e sisea vaji hijara vo ja Na parana'o'uniara kaivo ja harura vene hijara.

⁴ 'Enakaivo joni vaja unenu'u pina kwinu senimu. Ijaho ja nitama aneji Na oja mihaja'ina ja Na oja pamihu.

⁵ Ike vwiaha! Ja ichihachane rene arihaji vwihane joni sisea túchahae 'unama ro'avara. 'Ene jara amura'e vejaja'ina'e Na oja mi'avara. Vejuro'i Nara roe joni naheha veje 'utahuna.

⁶ Joni mamaijaho ikena. Jara ea ka'ene Nikoretani 'wavu jihipuni 'unama sisea senamu ja'ina'e Na 'u'o puni 'unama sisea kivujaho senimu.

⁷ Ea irara ataa rukinijaho Godoni 'Avenijara sosijihi vu'a 'waramujihi he'avara. 'Ene ei pini sisea'e piunamareje harura ni'ima'ura ijí vene asita'amajaho Na hu 'warave hu icha'ina ka'ene majama hihunijaho ihuna. Ichakaho Godoni ari Parataisi naminu. Na hu ika'ina 'wara'eju.

Simúna Opuni 'Ona

⁸ 'Ene ike vu'a kakaho Simúna sosi 'ajohuni 'ona oji'ina ika'ina venareje 'wara'amana. Eakaho Hu anejijina 'ee púsijina. Hu kwamarena kú'o 'urina hinujara ijá 'waramana.

⁹ Jara ichá'ina'e sisei hijajaho Na nihena kivu. 'Ene jara uneunecha pa'amai ijihuna'e sisei hijajaho Na nihena kivu. 'Enakaivo ja uneunecha mapoka rukina. Ea ka'ene pu Jua 'i'i kaivo pu ja sise'i 'ahiujiija pu nima Jua pana kaivo pu Setani oni sinakoku.

¹⁰ 'Enakúne jara sisea ka'ene piunihunijija niho'o pajuha'avara. Ike heha! Setaniho ja ea 'aho'a vena kime tipura samahuna 'ee na'ia iropu ropu ja ruarahe sise'i 'ahihuna. 'Ene hu ja sise'i 'ahie 'ania kwamasa'i ve'avajaho ja Na niho'o patúchahi'avara. 'Eje Nara ja majama hihuni koraunu vajihuna.

¹¹ Ea irara ataa rukinijaho Godoni 'Avenijara sosijihi vu'a 'waramuji he'avara. 'Ene ea irara sisea'e piunamareje harura ni'ima'ura vene ijí asita'amajaho hu 'u'o kwamareje haha hianahuna pa'arehuna.

Púkamamu Opuni 'Ona

¹² 'Ene ike vu'a kakaho Púkamamu sosi 'ajohuni 'ona oji'ina ika'ina venareje 'wara'amana. Ea ka'ene so'wa 'ena ropu ropu reji'inijara ijá 'waramana.

¹³ Ja ichá hijujaho Na niheju. Ijaho Setani oni toronu namujina kaivo ja Na papataarori-hara. Ja Nuni iha ija kisi 'unaname hiji'i Naa'e nimaa rojujaho ja patúchahara. Etipasi oni vea kajino hu Nuni vua'e Setanira hinuni tiniji 'waravumakame 'anauma kwamana.

¹⁴ 'Enakaivo Na uneunecha kwinu kwino jara vejujaho Na pateamanimu. Ja ea 'aho'a Perami oni vu'a sisea nimaa vejara. 'Ee ja ea 'aho'a Peraki oni vu'a sisea 'ararihau'e Isureri oni harihija ijí amaaresume arihu. Ijara reju'e pu godi ira'ati jihuni 'iruma swasa vena ine 'ee 'uasa vejura.

¹⁵ Ijihuna'e ja ea 'aho'a majamano Nikoretani opuni 'unama sisea 'ararihau.

¹⁶ Ijihuna'e ja 'unama siseiji patúchahae 'unama ro'avajaho Na ijí vu'areje ja pu'úmo 'arasaravuri so'wa ka'ene Nuni ira titi namujino 'anihuna.

¹⁷ Ea irara ataa rukinijaho Godoni 'Avenijara sosijihini vu'a ka'ene 'waramuji he'avara. 'Ene ei pini sisea'e piunamareje harura ni'ima'ura vene ijí asita'amajaho Nara puretia pakivi'ina ka'ene Godoni rena roujaho mahuna. 'Ene Nara muna sajasa'ina 'ahi huni iha maiu'ina veji'ina mahuna. Iha kajihuni maijaho ea pahehuna kaivo anesurijara hehuna.

Tairataira Opuni 'Ona

18 'Ene ike vu'a kakaho Taiataira sosi 'ajohuni 'ona oji'ina ika'ina venareje 'wara'amana. Ike vu'a kakaho Godoni Hariha ka'ene nia tita vena puna'i reji'inijina. Huni mumora muna maa ka'ene Parasia 'wavuji vare'ina hanaji'ini jihuni vu'a.

19 Na joni kaukara 'ee jara ea oja vajihe 'ee joni nimairoa 'ee jara Godoni kaukara vejura 'ee jara 'ojuta anasame harura vene vena apena va'ujaho Na nihena kivu. Joni kaukara ka'ene iviamai vejajara mako vejajaho asimana.

20 'Enakaivo Na unenu kwinu jara vejuji Na kivujaho patea manimu. Ja napara Jesaperi ka'ene hu poropeti 'iamuji tinia aremahu'e hu Nuni ehija ka'ene Nuni iraru hena veji'ina najahi'i pisimie aherame ani ruva'una. 'Ejume pu 'uasa vene 'ee godi ira'ati jihuni 'iruma swasa vena ijura.

21 Na hura 'uasa venuji hu vwihane túchaha'amarono Na hu vea nimahuta kaivo hu ura parenana.

22 Ike heha! Na hu atakipuni tini pi'onahuna. 'Ene ea irahipo hu hu'úmo 'uasa vejujaho Na pu ahija sisea ni'ima'ura vajihuna. 'Enakaivo pu huni sisea kame túchaha'avajaho Na pu ahija sisea pamihuna.

23 'Eje Nara sesahwaha kwamasahunijine 'anihuna. 'Ejakame sosia maho'o hena ki'avajaho Na Godi ka'ene epuni vwihana 'ee oja tine kivi'iniji kihuna. 'Enareje jara iraka ka'ene vejajaho Na eha ija'ina'e areri vajihuna.

24 'Enakaivo ja ea 'aho'a ka'ene Taiataira hijujija Na ja ika'ina 'waravu. Vu'a ira'ata hema ni-

maa nimaa 'wavujaho Setani oni rena roujaho ja pahejura vo Na nimaa ja ahija 'aho'a pavajihuna.

²⁵ 'Enakaivo iraka ka'ene jara niapejajaho ija kisi 'unama hi'eje Na 'unama vu'uta.

²⁶ 'Ene ea ka'ene sisea'e piunamareje harura ni'ima'ura iji vene asitahe 'ee Nuni ira hene vena va'u va'u uri 'e'umajaho Na hu Jenitaru 'ajoahuni harura mahuna.

²⁷ Hu pu hajaa ajani veji'ini 'ajoahe 'ee Hu pu si'ura puna'i 'anie mutua'e túa rehuna.

Ija'ina'e Nuni Oma harura nikwisu'ina kaji Na mihana.

²⁸ 'Eje Nara hu china ka'ene Moroa 'wavuji mahuna.

²⁹ Ea irara ataa rukinijaho Godoni 'Avenijara sosijihni vu'a 'waramuji he'avara.

3

Satasi Opuni 'Ona

¹ Ike vu'a kakaho 'ona oji'ina ka'ene Satasi sosi 'ajohuniji ika'ina venareje 'wara'amana. Ea ka'ene Godoni 'Avena iropu no'ohe'i rukina 'ee china iropu no'ohe'i rukinijara ika 'waramana. Jara raka ka'ene vejajijahija Na nihena kivu. 'Enakaivo ja vvihajujaho ja iha rukina 'ee ja mai'o hiju roju kaivo nimajaho ja nikwamasa-hara.

² Iviamai 'uriimaraha! Jara uneka ka'ene aneja maaa vejajaho nipa'are'i venukúne harura vene veje mara'amana. Ijihuni majaho Nara kavujaho kaukara ka'ene jara vejujaho Nuni Godijihuni una'a mai'o papa'arenu.

³ 'Enajihuna'e jara marako iraka ka'ene 'eke 'ee joni atai henareja ja ija kisi 'uname 'ee joni sisea kame ta'arohareje kú'o Nuni roaji'avara. Ijihuni maijaho ja pa'urimara'avajaho Na nesi ja tatatihuna. Areri nesa rukini rouja'ina'e Nara vea ka'ene roujaho ja pahena pakahuna.

⁴ 'Enakaivo Satasi vaji ea 'aho'a niho'o puni ateha mai'o chiha parejara. Pu ateha sajasa'ina same Na Hu'úmo 'urahohuna. Ijihuni maijaho pu ea arire 'ee niho'o nima nima.

⁵ 'Ene ea ka'ene sisea'e piunamareje harura ni'ima'ura ijí vene asita'amajaho hu ateha sa-jasa'ina apúsahuna. 'Eje Na huni iha puka ka'ene majama hijuri vaji namujaho Na pata'aru'eju. 'Ene Na huni iha Nuni Oma 'ee Huni 'ona oji'ini jihipuni una'i nahama 'warahuna.

⁶ Ea irara ataa rukinijaho Godoni 'Avenijara sosijihí vu'a 'waramuji he'avara.

Pirateripia Opuni 'Ona

⁷ Ike vu'a kakaho Pirateripia sosi 'ajohuni 'ona oji'ina ika'ina venareje 'wara'amana. Ea ka'ene niho'o ariramaa'e ea ka'ene niho'o nima nimaaru 'waravi'ine 'ee Teviti oni kia 'ajohi'ina'omo Hura vwicha tirasa'amajaho ei pini kuhuna areri pana. 'Ene Hura vwicha ka'ene ku'amajaho ei pini areri tirasahuna pana. Ijara ika'ina 'waramana.

⁸ Na joni kaukara nihena kivu. Ike heha! Na joni una'i vwicha ka'ene tatiranavujaho ei pini kunahuna areri pana. Ijihuni maijaho joni harura ma'u'ua 'ee ja Nuni ira hami hejara 'ee Nuni iha patúchahaara.

9 Ike heha! Ea ka'ene Setani oni sinakoku vaji hijujijahija pu ika'ina 'waravu Nú Jua. 'Enakaivo pu ira'ata veju. Ike heha! Nara veje pu roe joni una'i nitupari same Nara ja oja mihujaho pu iji hena kahuna.

10 'Enajihuna'e ja Nuni ira hena majama vejujija Nara vea vutua sisea vena kihuni vajijaho tanurihe ja paaruhuna. Mwe'akaho maho'o 'ee ea ka'ene iji hijujaho vena kihuni vea nituranu.

11 Vea ka'ene Nara rohunjaho niho'o tu'u'wi namukúne raka ka'ene jara hena kamareja apegajaho ija kisi 'unavakame joni koraunu ea 'aho'a areri pa'etuji'avara.

12 'Ene ea ka'ene sisea'e piunamareje harura ni'ima'ura ijí vene asita'amajaho Nara veje hu Nuni Omijihuni Temiporu vaji tukeja anesina rena namihuna. 'Eje hu Temiporu kajaho paraname samai'i vahuna. 'Ee Nuni Godijihuni iha 'ee Nuni Godijihuni ara natohwa ka'ene Jerusaremi maiu'inijaho 'ee Nuni iha maiu'ina ka'ene akúpa 'ahi rene roujaho Na huni haha 'ahi vehuna.

13 Ea irara ataa rukinijaho Godoni 'Avenijara sosijihí vu'a 'waramuji he'avara.

Reatasia Opuni 'Ona

14 Ike vu'a kakaho Reatasia sosi 'ajohuni 'ona oji'ina ika'ina venareje 'wara'amana. Ea ka'ene nimaa túchamajine 'ee paseme pauchavi'inijine 'ee Godoni vu'a hena kime nimaa 'waravi'inijine 'ee Hu Godira uneunecha mapoka ka'ene venajihuni Húmatijara ijá 'waramu.

15 Na joni kaukara nihena kivu. Ja niho'o paha pane 'ee niho'o ohoa pana. Nuni urijaho ja paha ho ohoa re'ipisa maraja'a.

16 Ja niho'o paha pane niho'o ohoa pana kaivo ja rira mu'oi hijujihuna'e Na ja nitupa puna'i hwena ato'urumahuna.

17 Ja ika'ina 'wavura. Nú niarerina. Nú kukua mapoka mapoka rukina 'wavura. Ijihuna'e nú unenu'u 'aho'a papivusahu. 'Enakaivo ja pahena pakavujaho ja niho'o pivusaha paraji'ine 'ee temukama paraji'ine 'ee uneunecha niho'o pa'ane 'ee nia supavi'ine 'ee wviha ateha pa'ana.

18 Na ja ika'ina 'waravu. Roe Nuni korutia ka'ene niveni vaji amairiaji 'imeha. 'Ejakame ja uneunecha mapoka rukina re'avara. 'Ene ateha sajasa'ini savakame joni haha ka'ene samaumai navume ja junamajaho pa'arehuna. 'Ee joni nia 'úsia 'onareje hami niri'avara.

19 Ea ka'ene Na oja mihujaho Na pu 'unama arira najahe 'ee eha kaisina mihuna. 'Enakúne ja harura venareje joni sisea túchahae kú'o 'unama Nuni ro'avara.

20 Ike heha! Na vwicha jiami namine 'ana'anau. Ea irara Nuni ira hene vwicha tirasa'amajaho Na ijí vaji huni vu'e 'ee Na hu hu'úmo 'iruma ije hu Na hu'úmo ihuna.

21 'Ene ea ka'ene sisea'e piunamareje harura ni'ima'ura ijí vene asita'amajaho Na hu tinia aremahe hu Na hu'úmo ahume Nuni toronua 'ahi hihuna. Areri Nara ahija sisea kaji harura ni'ima'ura vene ijí asitahareno Na Nuni Omiji'i ahume Huni toronu 'ahi hijuja'ina'e hihuna.

22 Ea irara ataa rukinijaho Godoni 'Avenijara

sosijihī vu'a 'waramuji he'avara.

4

Toronua 'Ee Akúpa 'Ahi Oja Mahunijina

¹ Ijihuni túna'i na niri'i kamarene tatavuta. Na niri'i kavujaho akúpa 'ahi vwicha jaraa namana. 'E'ejume na ira amura hejajaho areri viati'ina puna'i 'umenani vajiji ika'ina 'warimana. Iki ajima roe Nara raka ka'ene ikehuni túna'i mai'o rehuniji najahuma 'wimana.

² Ni'aha kwinu na 'Aveni vaji hiji'i kavume akúpa 'ahi toronu nami'eme ea pina ijihuni 'aha kajine asuma hinana.

³ Ea ka'ene ijihuni 'ahi asuma hinajaho areri jasipa (muna) satisi sa'ina. 'Ene toronu kajaho anuaki same tautihana. 'Ene ijaho emarori sa'ina renana.

⁴ Toronu kajaho toronu 'aho'a mapoka (24) ijano same tautihara. 'E'eme ijihuni 'aha kajine eruta mapoka (24) ijihuni 'ahi hijajaho ateha sajasa'ini same koraunua ka'ene korutia vejajija puni húmata 'ahi sama hijara.

⁵ Toronu vaja kaji rene vea pi'ime akúpa 'o'i vajame taratarai mahana. 'Ene naheha iropu no'o toronu una'i reji'i navara. Ijaho Godoni 'Avena iropu no'o kajihina.

⁶ Toronu kajihuni una'ijaho soha sa'ina kajaho niho'o pavarime pavenana kaivo mane'a sa'ina renana. Toronu rira mu'oa 'ee rora kajaho unenu'a 'aho'a ka'ene mai'o hiji'ina no'ona no'o hine tautihara. Pu una'a túna'a nia ani reji'ina.

7 Ijǐ uneka amurijaho raioni sa'ina. 'Ejume pinijaho purumakau sa'ina. Pinijihuni ni'urijaho emaa sa'ina. Túchamaijaho púrúha sa'ina.

8 'Ene ijǐ uneka ka'ene no'ona no'o mai'o hiji'inijija 'oi'oi taha iropu kwinu rukina. Puni taha hura hara nia ani reji'ina. 'Eju'e veiri'a na'ia pu ika'ina 'wavi'i hiju.

Godi Natohwa harusima'ura. Hu niho'o ariramaa! Hu niho'o ariramaa! Hu niho'o ariramaa! Hu nitama anejijaho ijǐ hinana'omo iviamaa ijǐ hinuna'omo Hu mai'o rohuna.

9 Ea ka'ene aneja púsa pa'ajara toronu 'ahi hi'eme uneka ka'ene mai'o hiji'inijipo Huni iha ahasirime ta'arohe temani 'wavi'i hijara.

10 'E'eje eruta (24) ijipo he'avajaho Ea ka'ene toronu 'ahi hinujihuni una'i ariha oja mahi'i puni koraunua nitehe Huni toronu una'i irechavi'i Majama Hiji'inijaho ika'ina 'wa'eja.

11 Oo nǐni Godi 'ee Natohwe A niho'o are-rina'omo Oni iha ahasirime ta'arorahe harura 'ekahuna. Ijihuni maijaho Ara une-uncha maho'o vesihana. Ara oni ura ijǐ vena irechamana.

5

Puka 'Ee Aja Iropu No'ona

1 Ea ka'ene toronu 'ahi hinajara puka ka'ene asura vaja vene 'ee hura veji'inijaho ija mana'inija'i 'unanavume kavuta. Puka kajaho aja iropu no'o tahuhara.

2 Na ka'eme 'ona oji'ina harusinijara ira ajira ika'ina 'umenana. Ea irara areri pukakaho jarae aja turaku'ena?

³ Ei pini akúpa 'ahi hinuna ho mwe'i hinuna ho mwe'i hari hinuni areri pukake rasame kahuna pana.

⁴ 'Ene na ijihuna'e ajira niravuta. Ijihuni maijaho ea ka'ene areri pukake jarae kahuna pa'ana.

⁵ 'Ene eruta pini ijá 'warimana. Niramujaho are'i kaivo ike hena. Juta opuni Raioni ka'ene Teviti oni amujijara sisea asitahana'omo Hu areri pukakaho jarae aja iropu no'o rasahuna.

⁶ Na niri'i kavujaho toronu riri unenu 'aho'a mai'o hiji'ina no'ona no'o 'ee eruta puni vaji Remua ka'ene 'anaume kwama ja'ina'e ijí nam-inana. Huni atana iropu no'one 'ee nia iropu no'ona. Ijijahija Godoni 'Avena iropu no'o ka'ene irechamiume mwe'i maho'o va'ajivajina.

⁷ Hura ro 'e'una roe toronu 'ahi hina jihuni ija mana'ina vaji puka ka'ene namajaho apenana.

⁸ Hu puka kaji apenajaho unenu 'aho'a mai'o hiji'ina no'ona no'o 'ee eruta (24) ijija Huni una'i arihara. Pu 'oi'oi kita sa'ina 'ee tevua korutia veji'ini jijahija venu'a amua mamaa itu'ona tuama ajivi'ina 'ekara. Ijijahija Godoni ehipuni siporua.

⁹ Pu javaa maiu'ina ika'ina vejara.

A pukakaho areri apene huni aja rasahuna. Ijihuni maijaho A kwamajine A kachi'ina amuja 'ee kwaa ara mapoka Godona'e Oni 'aiji 'imena 'ekana.

¹⁰ Ara venaume pu ara kwaa ka'ene kiniepo 'ajohujihi rejara. 'Ene nuni Godijihuni pirisitia rejara. 'Enajihuna'e pura eaka mapoka ka'ene mwe'akaki hijujija 'ajoahuna.

Remuiji Aromahajina

¹¹ Na niri'i hejujaho 'ona oji'ina mapoki ji-hipuni ira toronu rori hejuta. 'Ene unenu 'aho'a ka'ene mai'o hiji'ina 'ee eruta mapoka ijí hijara. 'E'eme ea ka'ene ijí hijaha 'ona namajaho niho'o ajarasa rena navara'omo niho'o areri patahuna renana.

¹² Pu ira ajira ika'ina 'wavara
Remua ka'ene 'anaajaho Hu arerina'omo Hu harura uneunecha mapoka vwiha maa ajsina hura 'ee hanaji'ina ijija Huna. Iha ahasirihuna 'ee merajihuna 'ekahuna 'wavara.

¹³ Uneunecha ka'ene akúpi 'ahi hijura 'ee mwe'a 'ahi hijura 'ee mwe'a hari hijura 'ee soha 'aha 'ee vaji hijujipo na he'eme ija'ina 'wavara. Merajihuna 'ee ta'arohuna 'ee iha ahasirihuna 'ee harura majamano toronu 'ahi hinuji'o Remui jhipuna 'wavara.

¹⁴ Unenu 'aho'a ka'ene mai'o hiji'ina no'ona no'o majamano nimaa nimaa 'wa'eme eruta ijija Huni una'i mwe'i arihe pu oja mihara.

6

Aja Iropu No'ona'omo Aja Amuriji Rasa'eme Keriso Ira'asinijaho Roa Renana

¹ Na ka'eme vea ka'ene Remuijara aja iropu no'o vajijino kwinu rasamana. Na he'eme unenu 'aho'a ka'ene mai'o hiji'ina no'ona no'o puni vaji kwinu ira ajira akúpa puna'i ika'ina 'wamana. Roa!

² Kama! 'Ejume na niri'i kavujaho ea ka'ene hosi sajasina 'ahi hinajaho juaha rukina. Ea

kajaho koraunua mahumakame hu ara 'e'unie apena va'ana.

Aja Amuri Jihuni Roriji Rasa'eme Ajira Vehuna Renana

³ Vea ka'ene aja amuri jihuni roriji Hu rasamajaho na he'eme unenu mai'o hiji'ina pinijara ijá 'wamana. Roa!

⁴ 'E'eme ea ka'ene hosi avi'ina 'ahi hinajaho ro 'e'unana. Ea kajaho harura 'ee so'wa jopatu'ura mahumakame hu mwe'aki matauvi'ina ka'ene namuji 'etujihakame 'eka mapokijija opuipo 'ana'arahuna.

Aja No'opisuji Rasa'eme Matuna Vea Renana

⁵ Vea ka'ene aja no'opisu ijí Hu rasamajaho na he'eme unenu mai'o hiji'ina pinijara ijá 'wamana. Roa kama! 'E'eme ea ka'ene hosi aja 'ahi hinajaho ro 'e'unana. Ea kajihuni ija 'ahi sikeria no'o navara.

⁶ 'Ene unenu 'aho'a ka'ene mai'o hiji'ina no'ona no'o kajhipuni vaji ira rena roe ika'ina 'wamana. Harava kapusi kwinu monia mapoka mapoka (K40) 'imehuna. 'Ene sikoni no'opisu monia mapoka mapoka 'imehuna. Varea 'ee 'wainia paniisa'avara 'wamana.

Aja No'ona No'oji Rasa'eme Kwamasahuna Renana

⁷ Vea ka'ene aja no'ona no'o ijí Hu rasamajaho na he'eme unenu mai'o hiji'ina túchamaijara ijá 'wamana. Roa kama!

⁸ 'E'eme ea ka'ene hosi haha pasa 'ahi hinajaho ro 'e'unana. Ea kajihuni ihijaho Kwamasahujina. 'E'eme Hetisi túna'i 'ararihae roana. Ea kajija harura mihume mwe'a pwinakine so'wi 'anie

matuni 'anie atama 'anie mwe'akihi puni hanuha
sisesapo ruarahuna mihana.

*Aja Iropuji Rasa'eme Godoni Eijihuna'e 'Anie
Kwamasahuna Renana*

⁹ Vea ka'ene aja iropu ijí Hu rasamajaho
na kavume swasa vejuri 'aiju hariji ea ka'ene
Godoni ira rone 'warama 'ee ihajinanava ji-
huna'e 'anume kwamasaha jhipuni 'avena
kiyuta.

¹⁰ Pu ira ajira ika'ina 'umejara. Natohwe! A
nimaa nimaa ariramaa! A vea vecha ea ka'ene
vejume mwe'i nuni 'aa arihajija eha mihune?

¹¹ 'Enavo eakija ateha sajasalini vajihume
savara. 'Ejumakavi'i ijá 'iama Ma'uko 'ajahi'i
siheria ve'avara. Ea ka'ene ja pu'úmo kaukara
veji'ina 'ee joni vwehija 'anume kwamasaha
ja'ina'e ja 'ania kwamasahakama'e iji'a Na eha
ve'ēju 'iamana.

*Aja Iropu Kwinuji Rasa'eme Niho'o Tejuha
Ni'ima'ura Renana*

¹² Vea ka'ene aja iropu kwinu ijí Hu rasamajaho
na kavume mwevarivura ni'ima'ura vari'eme ike
veakaho ni'ima'ura nutuma rena niho'o na'ina'i
vajama namana. 'E'eme masapa 'aa puna'i rena
naminana.

¹³ 'E'ejume akúpi 'ahi china kahija jahe'usahe
areri turipapo hwasisiapo hwasi'ēju'e arihu
ja'ina'e jahe'usunahe arihara.

¹⁴ 'Ene akúpa kahaho riri isoma vaja'eme
atehapo ronu ronu mwama va'uja'ina'e mwama
va'ana. 'E'ejume huri'a 'ee mutumutua
tira'usahara.

¹⁵ Ija'ina renani vejihah mwe'a kehuni kinia ea mama'ina amia 'ajohuri natoehwa ea uneunecha rukina ea harusina pwea 'ee ea matausahi'ina juhaha va'e huri'a vaji muna ara 'ee mi'ira vaji tanasahara.

¹⁶ 'Eji'i pu huri'a 'ee muna iji 'waramareja ija'ava Toronu 'ahi hinujihuni unaiji 'ee Remuiji-huni seniji 'auma 'ee tahu'o'une roe nuhúha.

¹⁷ Ijihuni maijaho Puni senijihuni vea ni'inijara roana'omo 'ú irara areri Puni una'a namiu'ena?

7

Isureri Ora Mapoka Mapoka (144,000) Marani-ana

¹ Ija'ina renani túna'iji na kavume 'ona oji'ina no'ona no'o mwe'a kehuni kúra no'ona no'o iji namijara. Pu mwe'a kehuni hwasisia no'ona no'o iji 'uninamie namijara. 'Ejakame hwasisia ike mwe'a soha 'ee icha 'aha paro'amarono 'uninamiara.

² Na ka'eme vea ajimuni tinijino 'ona oji'ina pina ariha roana. Hu Godi ka'ene majama hiji'ini jihuni 'ahaavi'ina apena roana. Ona'oji'ina no'ona no'o ka'ene ike mwe'a 'ee soha rura'avarono harura miha jihipuni roe ira ajira ika'ina 'waramana.

³ Ja mwe'a soha 'ee icha paruara'avara. 'Enavo are'aje nú Godoni kaukara veji'ini jihipuni vari-pata aacha irecha'avara.

⁴ Isureri oni harihiji jihipuni amuhija icharo 'oi'oi aha'avajaho na nihejuta. Ea ka'ene ahaavajaho niho'o mapoka mapoka (144,000) tahuma hejuta.

⁵ Juta ona mapoka mapoka (12,000)

Rupeni ona mapoka mapoka (12,000)

Kati ona mapoka mapoka (12,000)

⁶ Aseri ona mapoka mapoka (12,000)

Napitarai ona mapoka mapoka (12,000)

Manasa ona mapoka mapoka (12,000)

⁷ Simiani ona mapoka mapoka (12,000)

Rivai ona mapoka mapoka (12,000)

Isaka ona mapoka mapoka (12,000)

⁸ Sepurani ona mapoka mapoka (12,000)

Josapi ona mapoka mapoka (12,000)

Penijimani ona mapoka mapoka (12,000)
ahaavara.

Ea Mapoka Ka'ene Siserana Paranaji Rena Roajina

⁹ Ija'ina renani túna'i na kavujaho ea mapoka mapoka areri patahuna kivuta. Ea ka'ene ijí hijajaho kwaa ani ani'ine ara ani ani'ine ea ani ani'ine 'ee ira ani ani'inijija toronu 'ee Remui jihipuni una'i ateha sajasa'ina same haraja'a 'uninamie namijara.

¹⁰ 'Eji'i pu ira ajira ijá 'wava Núni Ni'ajúhi'inijaho Godi ka'ene toronu 'ahi hinuji'o Remui jihipuna'i rena roana 'wavara.

¹¹ Toronu eruta 'ee unenu 'aho'a mai'o hiji'ina no'ona no'o ijhipuni rora kaji 'ona oji'ina maho'o tautiha namijara. 'Ena'omo ijipo toronu kajihuni una'i mwe'i arihe Godi oja mahi'i ijá 'wava

¹² Nimaa! Merajih'i'ina ta'arohi'ina henaka nimajina temaravi'ina iha ta'arohi'ina harura 'ee ajira ijaho majamano núni Godi-jihuna. Ameni! 'wavara.

13 'Ene eruta kwinu na aporima ijá 'wima Ea ka'ene ike ateha sajasa'ina savi'inakija irahije 'ee pu ichihi rena roare? 'wimana.

14 'Ejume na ijá 'wavo Nuni natohe! Na pana vo a heji'ina 'wavuta. Hu ijá 'wima Ea ikijahija sisea ni'ima'ura vajijino roe usevara. Pu Remui jihuni 'aijino puni ateha sovume sajasa'ina re-jara.

15 Ijihuni hahi pu Godoni toronu una'ina. 'Enajihuna'e pu vea rira na'ia Huni Temiporu kaukara vejura. 'Ejukame toronu 'ahi hinujara Huni harai ari pu raurihe raajihuna.

16 'Ejakame pu kú'o pamatunahuna. 'Ene toa kú'o pahuaname vea kú'o pa'anie 'ee vea kú'o paraturihuna.

17 Ijihuni maijaho Remuijara toronu huni rira mu'oa rene puni 'Ajoha'ina rehuna. 'Ene aherame majama hihuni tou'ji vahuna. 'Ejakame Godira puni niatoa maho'o ukunihuna.

8

Aja Iropu No'oji Rasa'eme Ona'oji'ina Tauja Iropu No'o 'Ekara

1 Vea ka'ene aja túchamaa iropu no'o ijí Hu rasamajaho ira no'a maho'o pa'arena na'eme vea oma kwinu paranana.

2 Na ki'eme 'ona oji'ina iropu no'o Godoni una'i namijajaho tauja iropu no'o vajihana.

3 'E'eme 'ona oji'ina pina roe swasa vejuri tini korutia tevua 'unanama naminana. Un-eka ka'ene jae amua mamaa 'uhunijaho niho'o mapoka mapoka vajahana. 'Ejakame hura ijí 'eke

Godoni ehiji jihipuni siporua ka'ene toronu huni una'i koruti 'aiju ka'ene swasa vejuri 'ahi navuji ahuma irecha'amarono vajahana.

⁴ 'E'eme inisenisia huni u'a 'ee Godoni eiji-hipuni siporuji'i ahuma 'ona oji'ina huni ija tahi ajima Godoni una'i va'ana.

⁵ 'E'eme 'ona oji'ini tevua apene swasa vejuri 'ahi vena 'eke vaji irechavume itu'o'unana. 'Ejumakavi'i hu apene mwei pi'onavume ni'aha kwinu akúpi 'anú'eme vea ni'ima'ura pi'ime ira ani ani re'eme mwevarivura ni'ima'uri roana.

Tauja Hwasihara

⁶ 'E'eme 'ona oji'ina iropu no'o tauja iropu no'o 'ekajija hwasi'iro amairiaravara.

⁷ Tauja amurijara 'umenajino muna vena 'aiji'i ahuvajaho mwei pi'onavara. 'Ejume mwea pwinana'a rena paranana. 'Ene icha 'ee ija pwinana'a rene paranana.

⁸ 'E'eme 'ona oji'ina amurijihuni rorijara tauja hwasi'eme unenu pina huri'a ni'ima'ura sa'ina veni reji'inijaho apene sohi vaji pi'onavara. 'Ejumakame soha pwinana'a 'aa renana.

⁹ 'Ejumakame ijí soha vaji uneunecha ka'ene mai'o hiji'inijija pwinana'a kwamasahume sisima pwinana'a siserasahara.

¹⁰ Ona'oji'ina no'opisu ijara tauja hwasi'eme akúpi 'ahi china niho'o ni'ima'ura tajahe'une naheha puna'i re'eme toa 'ee touja pwinana'a 'ahi 'onana.

¹¹ China kajihuni ihijaho Umupavi'ina. 'Ena'omo toa Umupavi'ina rejumakame ea

mapoka toa kaji ine tirahara. Ijihuni maijaho toa umupavi'ina.

¹² Ona'oji'ini no'ona no'onijara tauja hwasi'eme vea masapa 'ee china pwinana'a vejume nutumana. Ijihuni hahi vea hamia parenana 'ee masapa hamia pahananana.

¹³ 'E'eme na 'a'ama niri'i kavume akúpa 'aha kahino púrúha ni'ima'urijaho emoji'i ira ajira ika'ina 'umenana. Joni eha sisea namu! Joni eha sisea namu! Joni eha sisea namu! Ea mapoka ka'ene ja mwe'i hiju jihija eha sisea apehuna. Ijihuni maijaho 'ona oji'ina no'opisu tauja hwasi'avaji ja 'eka mapoka ka'ene mwe'akaki hijujija sisea ni'ima'ura joni haha 'ahi re'ena 'umenana.

9

Tauja Iropuji Hwasi'eme Ma'oa Teha Pa'ajihuni Kia Mahana

¹ 'E'eme 'ona oji'ina pina ka'ene iropu ijara tauja hwasi'eme china akúpi 'ahi rene mwei 'ojume kavuta. 'Enavo ma'oa ka'ene tiha pa'ajihuni kia mahana.

² 'Enarena hu ma'oa tiha pa'a kajihuni vwicha tirasa'eme eja jau'e venu'apo ajivu ja'ina'e ajime vea akúpa niho'o tanuma paranana.

³ 'E'ejume venu'a vaja kaji pújúha rena roe mwe'i arihara. Pújúha kajija mwe'a kehuni suaka puni haruriji mihana.

⁴ Hu pújúha kajija mwe'a kehuni ija une-unecha ka'ene icha'a sa'ina 'ee icha paruarahuna. 'Enakaivo ea ka'ene Godoni aacha

puni varipata 'aha panavi'inijiru ruara'avara 'iamana.

⁵ Hu pu ea 'anie kwamasahuna pamihana vo masapa iropu vajijaho vena'e hianama parahuna. Areri suakapo ea mwavahavu'e hianavu ja'ina'e hianahuna.

⁶ Ijihuni vejijaho ea 'unama same kwa'iro vehuna vo pakwahuna. 'Ene pu kwamasahuna ura rena para'ena vo kwamasahujara pu asinami'ena.

⁷ Pújúha kajija hosiepo ajiri va'i 'ahiu'e amairiaravu ja'ina'e kivuta. Puni húmata 'ahi koraunu ijaho korutia sa'ine 'ee puni niura emaapuni niura sa'ina.

⁸ Puni húma sapsijaho jojora napapuni húma sapasa sa'ine 'ee puni upajijaho raioni puni upaja sa'ina.

⁹ Puni túrata vahava jihuni tarerijaho ajani huni tarera sa'ina. 'Ene puni taha noijaho areri hosiapo chariati irisame ajiri va'iro ninukujahu ja'ina'e renana.

¹⁰ Puni viniijaho suakapo ea mwavahivu'e hianavu ja'ina. 'Ena'omo harura puna vina vaja kajino namuja masapa iropu hina mwavahivakame hianama parahuna.

¹¹ Puni kinijaho 'ona oji'ina ka'ene ma'oa tiha pa'aji 'ajohi'inijina. Huni ihijaho Hipuru puni iri Apatoni 'wavura. 'Ene vu Kuriki opuni irijaho Apariani 'wavura.

¹² Eha sisea amurijaho nirejuma parananakúne ike heha. Ikihipuni túna'ijaho eha sisea no'ohe'i mai'o ro'eja.

Tauja Iropu Kwinuji Hwasi'eme Vea Ajimuja'i

Amia Rena Roara

¹³ Ona'oji'ina iropu kwinujara tauja hwasime Godoni una'i swasa vejuri 'aijua ka'ene korutia vejajihuni 'ahijino atana no'ona no'o vaji ira rena roume na hejuta.

¹⁴ Ira kajara 'ona oji'ina iropu kwinu tauja 'unanamaji ijá 'wama Ona'oji'ina sisea no'ona no'o toa ni'ima'ura ka'ene Uparetisi vaji i'ivananamiu'e hijuji rasanamiamia 'wamana.

¹⁵ 'Ejume 'ona oji'ina sisea no'ona no'o kajija masapa juara vea oma ranamaji apejumakavi'i rasamie irechavume va'ajivara. 'Enareja pu va'e ea mapoka ka'ene mwe'aki hijajija pwinana'a 'aniume tiraa parajara.

¹⁶ Hosia 'ahi 'arahuri amia ijija mapoka mapoka (200,000,000) 'urahuma hejuta.

¹⁷ Visoni vaja kajino hosia 'ee ea ijihuni toi hijajija ika'ina kivuta. 'Ene ijí amia ka'ene hosi 'ahi hija kajhipuni túra tarerijaho vena puna'i rene akúpa hahasa rene 'ee vena mareka sa'ina rejara. 'Ene hosiepuní húmatijaho raioni puni húmata sa'ine 'ee puni ira ohoijaho vena venu'a 'ee vena marekiji'i rena ro usevara.

¹⁸ Ea pwinana'a ike unekake no'opisukipo vena 'ee venu'a 'ee vena mareka ka'ene puni iratiti rena roe usevajipo renaume tirahara.

¹⁹ 'Ene hosia kajhipuni harurijaho iratita 'ee vina vajina. Puni vinijaho tapara sa'ina. 'Ene húmata rukina'omo ijipo venae pu hianahuna.

²⁰ 'Ene ea 'aho'a unekakaho pu parenaume pakwamasahara. Pu raka ka'ene puni iji godi ira'ata ka'ene pakivi'ina paheji'ina 'ee pa'urahoji'ina ka'ene korutia siriva parasi muna

'ee ichi 'eke vejaji pu 'avena sisea oja mahajaho pavwihana aremamaa arevara.

²¹ 'Ene pu ea 'aniume kwamasaha masia vene 'uasa vene 'ee nesa apejajaho pavwihana aremamaa arevara.

10

Ona'oji'ina 'Ee Puka Ma'u'uujina

¹ Na ka'eme 'ona oji'ina pina harusima'ura akúpa 'ahi rene ariha rouma kavuta. Hu 'imiti ateha puna'i apúsarame 'ee huni húmata 'ahi anuaka namana. 'Ene huni niura vea sa'ina 'ee huni mumorijaho vena uru'urua sa'ina.

² 'E'eme puka ma'u'ua rasavi'inijaho huni ija tahi namana. 'Ejumakavi'i huni mumora mana'inijaho sohi 'ahi pimu'i vo ana'inijaho mwea 'ahi pimuana.

³ 'Eji'i niho'o ira ajira raioni puna'i 'umenana. Hu 'ume'eme akúpa iropu no'o taratarai mahajaho ijihuni eha venana.

⁴ Akúpa iropu no'o taratarai vajavi'i 'wara'eme na asura ve'i ve'eme ira akúpi 'ahi rene ika'ina 'warimana. Vu'a iropu no'o ka'ene taratarai vajamuni vajiji 'waramujaho ku'amana kaivo asura pave'amana 'wimana.

⁵ Ona'oji'ina ka'ene na ka'eme soha 'ahi pimu namine 'ee mwe'a 'ahi pimu naminujaho ija mana'inijaho akúpa 'ahi ahasirimana.

⁶ Godi majama hiji'ina ka'ene akúpa vene une-unecha mapoka ijihuni toi navuji vene 'ee mwe'a vene uneunecha mapoka ijihuni toi navuji vene soha vene uneunecha mapoka ka'ene ijihuni vaji

navuji venajara na ki'uju'e 'waravura'omo raka ka'ene rehunjaho 'aha jora pare'eje rehuna.

⁷ 'Enakaivo Godoni 'ona oji'ina iropu no'o ka'ene túchamajara tauja hwasiro ve'eje Godoni hema pa'arehuna. 'Ejakame poropetia ka'ene Huni kaukara veji'inijihini 'warama ja'ina'e re'ena.

⁸ 'Ene na marako ira ka'ene akúpi 'ahi hejajara kú'o ika'ina 'warimana. Va'e 'ona oji'ina ka'ene soha 'ahi pimue 'ee mwe'a 'ahi pimujihuni ija tahi puka rasavi'ina ka'ene namuji ape'amana 'wimana.

⁹ 'Ejume na 'ona oji'ina kajihuni va'e puka ma'u'ua miha 'wavuta. Hu ijá 'wima Apene i'amana! A i'amajaho ira vwename aneura riha sa'ina re'ena vo tea vaja umupa'ena 'wimana.

¹⁰ 'Ejumakame na puka ma'u'ua kajaho 'ona oji'ina huni ija 'ahi apena ijujaho ira vaja aneura riha sa'ina re'eme ijuta vo nuni tea vaja niho'o umupimana.

¹¹ 'Ejumakame pu ijá 'wiva Ea mapoka kwaa kwaa ira ani ani'ina 'ee kinia ijihipuni hahiji-huna'e raka ka'ene mai'o rehunjaho nahama 'wara'amana 'wimana.

11

Ea No'o Nii Kivajina

¹ 'Ene hu na mina vejuri pijuha mihe ijá 'wima Va'e Godoni Temiporua 'ee swasa vejuri 'aijua mina vene 'ee ea ka'ene ijino vaji Godi oja mahujaho ta'amana.

2 Temiporu huni ma'ahijaho pamina vehuna. Ijihuni maijaho ijí ma'aha kajaho Jenitaru mi-hana. 'Ejume pu ara natohwa akuavi'ina 'aha kajino masapa mapoka mapoka (42) namina ohuna.

3 'Ejakame Nara Nuni vu'a 'waravi'ina no'oheli ateha tatari savi'ina irechamiakame pura Nuni vu'a na'ia mapoka mapoka (1,260) 'warahuna 'wimana.

4 'Eji'i ea kajija icha no'oheli ka'ene Arivi 'wavujine 'ee naheha no'oheli ka'ene mwe'a kehuni Natohwi jihuni una'i namijujina.

5 'Ene ea 'ahopo pu sise'i 'ahi'i ve'avajaho puni ira vaji veni useme puni naka kajijahija swirasaha parahuna. Ei pini 'unama nikwisu'ina kajino sise'i 'ahi'i ve'amajaho hu 'anaa kwahuna.

6 Ve'a ka'ene pu Godoni vu'a 'waravuri vejijaho harura ka'ene akúpa kuve neha papihunijaho pu nuna'i navu. 'Ene puni harura kajaho areri toa veje 'aa rehuna. 'Ee mwe'akaho atama sisesa ani ani'ina areri veje rehuna.

7 Ve'a ka'ene pu puni vu'a 'warava pa'are'avajaho hanuhijara ma'oa ka'ene tiha pa'anijino ro'e'une pu pu'úmo 'arahe hura pu 'anie kwamasahuna.

8 'Ene puni hahijaho ijí ara ni'ima'ura kajihuni ma'aha riri nahuna. Ara natohwa kaji hema-hare'e 'wavujaho Satami 'ee Ijipiti 'wavujino puni Natohwa 'u'o 'anaume kwamana.

9 Ea ka'ene ea ani'ina kachi'ina ira ani'ina 'ee kwaa kwaa puni haha ka'ene kwamasahi'inijija ki'eje na'ia no'opisu pa'areje 'ee puni hahijaho tanuvara'omo pakwa'ananamihuna.

10 Ve'a ka'ene poropeti no'oheli kwa-

masa'avajaho ea ka'ene iki mwe'i hiju jihipuni hia ruarahia jihuna'e pu temarasahe mari'ume 'ee swara vajúsarahuna.

¹¹ 'Ejume vea no'opisu pa'are'eme ura ohoa Godina'i rene puni vaji roume pu 'urine namijara. 'E'eme ea ka'ene pu kivajija niho'o tea junamana.

¹² 'Ejume pu he'eme kahi akúpa 'ahi ira natohtwijara ijá 'iama Iki ajima roaha! 'iamana. 'Ejume pu kahi akúpa 'ahi 'imiti vaji va'ume puni naka pu kivara.

¹³ 'Ejume ijí vea nikwisu'ina vaja kajino mwevarivura ni'ima'ura roana. Ara natohtwa pwinana'a tirausahume 'ee ea mapoka mapoka (7,000) mwevarivura kajara 'anume kwamasa-hara. 'E'eme ea ka'ene mai'o hijajija tea junavume akúpi jihuni Godiji ta'arohara.

¹⁴ Eha sisea no'ohe'i paraju kaivo heha! Eha sisea no'opisu ijaho mai'o marako rohuna.

Aja Iropu No'oji Rasa'eme Kerisora Ea 'Ajoahuniji Kavuta

¹⁵ 'E'eme Godoni 'ona oji'ina ka'ene iropu no'o ijara tauja hwasi'eme ira mapoka kahi akúpa 'ahi ijá 'wava Mwe'a kehuni 'ajohi'ini jihuni tinijaho núni Natohtwa 'ee Huni Keriso'o rene mwe'akaho majama 'ajohuna 'wavara.

¹⁶ 'Ejume eruta mapoka (24) ka'ene puni toronu 'ahi Godoni una'i hijajihija mwe'i arihi Godi oja mahi'i ijá 'wava

¹⁷ Oo Godi niho'o harusima'ure A nitama hine 'ee iviamaa hinuna'omo nú A teimani 'wavu. Ijihuni maijaho A Oni harura natohtwijara reju'e A mwe'akaho aneja vene 'ajoahu.

18 Ea ka'ene ikino mwe'i hijujija Onuna'i senavara kaivo iviamaa vu Oni senijara roana. Ve'a ka'ene kwamasahi'iniji 'otua vetihuna roume 'ee ve'a ka'ene Oni kaukara veji'ina poropetia Oni ehija 'ee ea ma'u'umaa 'ee ea mama'ina ka'ene Oni hura veji'ini jihipuni eha maaaa vajihuna 'u'o roana. 'Ene ea ka'ene mwe'lake veju'e siserana jihuna'e pura tirahuni vei roana 'wavara.

19 'E'eme Godoni Temiporu ka'ene akúpi 'ahi namujaho jara'eme Huni nimaa veti'aravuri puk-isijaho samaahiravume kahuna renana. 'Ene ve'a pi'ivume akúpa natohwa 'umene mwevarivura roe 'ee puura ni'ina hiramana.

12

Naparijaho Isurerina

1 'Ejume na akúpa 'ahi niri'eme unenu pina 'e'luna samai roana. Uné kajaho napara'omo vei huni ateha vena iruhe masapa 'ahi namine 'ee huni húmata 'ahijaho koraunu china iropu ropu no'o ijihuni hahuna vene emavaji'i niramana.

2 'Ene hu hari'ina'omo hariha nahe'i 'ahaume hahuna vene emavaji'i niramana.

Anaka Avi'ina 'Ee Setanina

3 'Ejume na akúpa 'ahi kú'o niri'eme unenu pina 'e'luna samai roana. Ike heha! Anaka avi'ina ni'ima'ura húmata iropu no'one atana iropu ropu navara. Ij'i huni húmata 'oi'oi 'ahijaho koraunu iropu no'o ija'ina navara.

4 Huni vinijara china mapoka mapoka aniku-vume roe mwe'i arihara. 'E'ejume anakijaho

roe napara ka'ene hariha nahe'irono venajihuni una'i naminana. Ijihuni maijaho vea ka'ene napara kajara hariha nahe'amajaho hu hariha kajaho apene maho'o ija pa'arehuna'e 'ajaha naminana.

Hariha 'U'uijaho Kerisona

⁵ 'E'eme napara kajaho parua nahenana'omo Hariha kajaho kwaa ara mapokakaho haruriji'i 'ajohuna. 'Ene huni Harihijaho Godi 'ee Huni toronu ijí va'ana.

⁶ 'E'eme napara kajaho asehe nechi riri Godira huni tinia ka'ene amairiajino va'ana. Ijihuni maijaho hu na'ia mapoka mapoka (1,260) hami 'ajohe 'iruma maaaa iji'i hihuna.

Ona'oji'ina Maikeruna

⁷ 'E'eme Maikeruho huni 'ona oji'ina ijá rejume anaka ni'inijaho huni 'ona oji'ina ijano akúpa 'ahi ajira vejara.

⁸ Anaka 'ee huni 'ona oji'ina pu harura areri pana'omo pu akúpa 'aha tinia pa'arenahana.

⁹ Ijí anaka ni'ina ka'ene pi'onavajaho hu tapara nitama orijine huni iha 'u'o 'avena sisea 'ee Setanina. Hu ea maho'o ka'ene iki mwe'i hijujaho pisimiu jihuna'e hu huni 'ona oji'inijahi pu'úmo ato'arumaume mwe'i roara.

¹⁰ 'Ene na ira ni'ina akúpa 'ahi he'eme ika'ina 'waramana. Iviamaí ni'ajúhe maranihuna 'ee harura 'ee núni Godi jihuni ara 'ee Keriso oni harura niroara. Ijihuni maijaho vwehu núna na'ia 'ee vea rira Godoni una'i namahi'inijaho nipi'onavume va'ana.

11 Pura hu asitaha ijihuni maijaho Remui jihuni 'aijine puni nimaaroa ka'ene rona 'waravajina. 'Ene puni hiijaho oja pamaha jihuna'e kwa-masahunijaho pavwihajara.

12 'Enakúne ea ka'ene akúpa 'ahi hijujijahija ijihuni hahi teamana'avara. 'Enavo mwea 'ee soha joni eha sisea ni'ima'ura namu. Ijihuni maijaho Setani huni sena ni'ima'ura apena joni vu'ana. Hu nihenujaho huni vea tu'u namu 'wamana.

13 'Ejumakame vea ka'ene anakiji pi'onavume mwei 'onana'omo kamarena hu napara ka'ene Hariha nahenajaho sise'i 'ahaana.

14 'Ejumakame púrúha ni'ima'ura huni taha no'o napara kajara jaime vahuna vajahana'omo jaima nechi'i huni tiniji taparijaho paka'ene va'e 'iruma hami iji'i hi'eme juara no'opisune masapa iropu kwisu ijá pa'arenana.

15 Tapara kajara vejume huni ira vaji toa n-tohwa ro 'e'une saa puna'i hiramana. Ijihuni maijaho huni urijaho saa kajara hira'amajino napara kajaho apene vahuna avanana.

16 'Ejume mweijara napara kajaho ni'ajahe huni ira jara'eme toa ka'ene tapara kajihuni iratiti rena roajaho i'isúmana.

17 'Ejume anakijaho naparijara niho'o ajima parajume huni amuhija ka'ene Godoni varapa 'ajohe 'ee Jesuni vu'a 'unanavu jihipu'úmo ajira ve'iro va'ana.

13

Hanuha Soha Vaji Rena Roe Ajimana

¹ Na soha rori ajara 'ahi namiji'i kavume hanuha soha vaji rene ajima ro 'e'unana. Huni húmata iropu no'one atana iropu ropune 'ee huni atana 'aha koraunu iropu ropu navume 'ee huni húmata 'ahijaho iha siseapo navara.

² 'Enakaivo hanuha ka'ene nara kavujaho pusia ni'ima'ura sa'ine huni mumorijaho pea sa'ine huni irijaho raijoni jihuni irija'ina. 'Ejume anakijara huni harura 'ee huni toronua 'ee hura 'ajohujaho maho'o mahana.

³ 'E'ejume na kavume huni húmata pina kwamajaranana. 'E'eme huni matana ka'ene rejume hu kwamajaranajaho vejume maranana. Ea mapoka ka'ene iki mwe'i hijujija ijí kame oja hwa'usa'ahume hanuha kaji 'ararihaara.

⁴ 'Ene pu anakiji oja mahara. Ijihuni maijaho hu huni harurijaho hanuha mahana. 'Ee pu hu oja mahe ijá 'wava Ea irara hanuha ike vare'ine 'ee ea irara hu hu'úmo ajira ve'ena? 'wavara.

⁵ 'Ene hu masapa mapoka mapoka (42) vajijino hine ira sisea 'warama 'ee Godi matahana. 'Eji'i hu areri ani ani vehuni harura mahana.

⁶ 'Ejumakame hu ira avwame Godi 'ee Huni iha matahe 'ee Huni hari ara matahana. Ijaho ea ka'ene akúpi 'ahi hijujija matiha avanana.

⁷ 'Ene Godoni eijihi pu'úmo 'arahe asitahuni harura mahana. 'Ee harura ka'ene kachi'ina ea ira ani ani'ina 'ee kwaa ara 'ajoahunijaho mahana.

⁸ 'Ejakame ea mapoka ka'ene mwe'a kaki hijujija 'ee mwe'akaho mai'o pareji'inijino ea irahuni iha majama hihuni puka vaji panavajipo hanuhiji oja mahuna. Ijí majama hihuni puka ijaho Remu

ka'ene kwamaji Huna.

⁹ 'Enakúne ea irara ataa rukina re'amajaho ataa apúsama hena.

¹⁰ Ea irara tipurai vahuna re'amajaho hu tipurai vahuna. Eá irá so'wi ea 'anaa kwa'amajaho hu 'u'o so'wi 'anaa kwahuna. Ijihuni hahi Godoni ehija masuani hine puni nimaaroa ija kisi 'unanahuna.

Hanuha Mwe'a Vaji Rena Roe Ajimana

¹¹ 'Enarena na ka'eme hanuha pina mwe'a vaji rena ro ajimana. Huni atana no'ohe'ijija sipi 'u'ua sa'ina. 'Ene hu anaka huni iri 'waramana.

¹² Hu hanuha amuri jihuni haruriji apene huni una'i mina piramana. Hura venaume mwe'a 'ee ea ka'ene ijí hijujija hanuha amuriji oja mahara. Ijihuni maijaho huni matana ka'ene rejume hu kwamajaranajaho vejume marana jihuna'e pu oja mahara.

¹³ Hanuha ka'ene túna'i roajarahara une-unecha ea areri pavehunijija venana. 'Ene hu vejume vena akúpi 'ahi rena ariha emaapuni una'i roana.

¹⁴ Uneunecha ani ani'ina ka'ene hu venajaho hanuha amuri jihuni una'i huna venahana. 'Ene hu mwe'a ikehuni ehijijija maho'o pisimisamana. Hu mwe'a ke'ura 'waravume hanuha amura ka'ene so'wi pijahara'omo 'urinajihu vare'ina veva 'iamana.

¹⁵ Hanuha ka'ene hanuhijihu vare'ina oja rukina rene ira 'wara'amarono harura mahana. 'Ejakame ijí hanuha kajara ira 'warave ea hu oja pama'avajaho 'anie kwamasahuna.

¹⁶ Hu venaume ea maho'o ea ma'u'ua ea mama'ina kukua rukina pivusahi'ina matauma oji'ina 'ee pwea ijijahija ijá puni ija mana'ina 'ee puni varipata 'ahi huni aacha irechahuna 'waramana.

¹⁷ Ea irara aacha ka'ene hanuhi jihuni iha ho iha kajihuni asura paape'amajaho hu areri pa'imene 'ee kukua pa'eka va'e 'imehuna.

¹⁸ Henaka nimajaho ikena. Ea irara kama heji'ina re'amajaho hanuha kehuni asura kehuni majaho sama piuna'amana. Emai huni asura ka'ene tahunijaho 666.

14

Remuijine 'Ee Huni Ea 144,000 Ijina

¹ Ike heha! Na kavume Remuijaho Saiani huri'i naminana. 'E'ejume ea mapoka mapoka (144,000) ka'ene Hu hu'úmo namija jihipuni varira 'ahi Huni Iha 'ee Huni Omijihuni Iha navara.

² 'Ejume na ira kahi akúpa 'ahi rene roume hejuta. Ijí ira kajaho toa mapoka rouja'ine 'ee akúpi ajira 'umenu ja'ina. 'Ene ira kaji nahe-jujaho ea mapoka hurisia hwasihue hejuja'ina renana.

³ 'Ene pu javaa maiu'ina toronu una'i 'ee unenu 'aho'a no'ona no'o ka'ene mai'o hiji'ini jihuni una'a 'ee eruta ijihipuni una'i vejara. 'Enakaivo ea 'ahopo javaa kaji hena vehuna areri pana kaivo ea mapoka mapoka (144,000) ka'ene iki mwe'i 'imene kú'o 'ekahajhipo pupuso javaijaho hena vejara.

⁴ Ea kajijahija ea 'ahopo napara pu'úmo ru-
asaravu ja'ina pu pavejara kaivo pu mota rena
hijara. Ea ikehipo Remuijaho 'ararihae ojura. Ea
kajijahija Godi kaivo Remui jhipuni 'ina amura
ka'ene emaapuni riri 'imene 'ekahajina.

⁵ 'Ene ira'ata puni ira vaja panavume ea pu
areri panamahura.

*'Ona Oji'ina No'opisu Godoni Vu'a
Maiu'iniji'ina*

⁶ 'Ejume vukú'o na ka'eme 'ona oji'ina pina
ichutoi jaivi'i Godoni majama hihuni vu'a
maiu'ina apene ea ka'ene mwe'i hijuji kwakwa
maho'one 'ee arara 'ee ira ani ani'ina 'ee amuja
mapoka 'waramana.

⁷ 'Ene hu ira ajira ika'ina 'waramana Godi
juhame Hu ta'aroha! Ijihuni majjaho Huni 'otui
namihuni vea apenana. 'Enakúne Godi ka'ene
akúpa mwe'a soha 'ee toa 'úja venajaho oja
ma'avara.

⁸ 'Ene 'ona oji'ina amuri jihuni rorijara túna'i
'ararihai'i ika'ina 'waramana. Papirani ka'ene
natohwijaho ni'onana. Ni'onana! 'Ene hu ve-
jume kwaa ara mapoka huni 'unama ka'ene
'uasa vehuna ituanamujaho pu 'waini inare'e
nanamiu ja'ina'e rejara.

⁹ 'Ene 'ona oji'ina no'opisu ijara túna'i
'ararihi'i ira ajira ika'ina 'waramana. Ea irara
hanuhijina ho hu vare'ina ka'ene iji vejaji oja
mahe 'ee huni aacha huni varira 'ahina ho huni
ija 'ahi ape'amajaho

¹⁰ hu Godoni senijaho 'waini puna'i ihuna. Ijí
Huni ajira kajaho haruriji'i rohuna. 'Ene 'ona

oji'ina arira maijija 'ee Remuiji'o puni una'i hu vena 'ee vena marekiji'i ruarahuna.

¹¹ Ea ka'ene hanuhijina ho hu vare'ina ka'ene iji vejaji oja mahe 'ee huni ihijihuni aacha ape'amajaho vena ka'ene pua ruarahu jihuni u'ijaho majama ajivi'i nahuna. 'Eje pu na'ia 'ee veiri'a 'ojuta pahwehuna.

¹² Ea ka'ene Godoni varapa hena vene 'ee Jesuni vaji nimai rojujihija ata kisina namine sisea piunivuri vejaho mataume hihuna.

¹³ 'Ejume na ira kahi akúpa 'ahi he'eme ika'ina 'waramana. Asura vena! Ea ka'ene iviasi rene iki kahino Natohwi jihuni vaji kwamasahujaho teamanama parahuna. Godoni 'Avenijara ijá 'iamu I'a. Pu teamanahuna. Ijihuni maijaho pura kaukara ka'ene vejajihuni ojuta hweju. 'Ene pura raka ka'ene vejajihuni ehijaho pu túna'i 'ararihie vahuna 'iamana.

Mwe'aki Ea Nianae Ahuhunijina

¹⁴ Ike heha! Na kavume 'imitia sajasa'ina 'ahijino Ea pina Emaa Puni Harihiji vare'inijaho hinana. 'Ene Huni húmata 'ahijaho koraunu ka'ene korutia vejajaho navume Huni ija vaji so'wa echima'uri namana.

¹⁵ 'Ejume 'ona oji'ina pini Temiporu vaji rena ro 'e'unana. Hu ea ka'ene 'imitia 'ahi hinaji ira ajira 'umena ijá 'wama Oni so'wa apena va'e 'uhusame 'eka roa. Ijihuni maijaho juara sahuni vea niroukúne 'ee mwe'a kehuni juara nituma jihuna'e va'e sahuna 'umenana.

¹⁶ 'Enarena ea ka'ene 'imiti 'ahi hinajara huni so'wa apena mwe'a huri 'aha kwinu achihi'i mwe'akaho nimarana jihuna'e nianaana.

17 'Ejume 'ona oji'ina pini Temiporu ka'ene akúpa 'ahi namuji huni vaji rena ro 'e'unana. 'Enarena hu so'wa echima'ura 'unanamana.

18 'Ene 'ona oji'ina pina mwe'ake veje veni re-huni harura navi'inijara swasa vejuri 'aijua vaji rene ro 'e'unana. 'E'eme hu 'ona oji'ina ka'ene so'wa echima'ura apenarena ira ajira 'umenaji ijá 'wama Oni so'wa apena va'e iki mwe'i aja 'ina mapoka ahesiji'i 'uhue 'eka'amana. Ijihuni maijaho 'ina kajija nipava jihuna'e 'uhue 'eka'amana 'wamana.

19 'E'eme 'ona oji'ina kajara huni so'wa apena mwe'a huri 'aha kwinu achihume mwe'a kehuni aja 'ina ahesiji'i 'uhusahume 'ekana. Godoni sena namuni tinia ka'ene aja 'ina musavuri tinia sa'inijino irechavara.

20 Aja 'ina musavuri tini ijaho ara natohta vaja panavo samai tautiara. 'Ejumakame aja 'ina tinia kajino 'aa roe usema rena saa puna'i hirama va'e nahúna ajima roe hosi puni sanoa hari 'e'unana. 'Ene kwaa jora nahúna apena va'ana.

15

'Ona Oji'inapo Sisea Túchamaa Rehuniji 'Eka Roajivajina

1 'E'eme na ka'eme kahi akúpa 'ahi unenu'u pina ni'ima'ura mavarasa'ini renana. 'E'ejume na kivume 'ona oji'ina iropu no'o túchamaa huni siseiji iropu no'o 'uninamiara. Ijihuni maijaho ijaho Godoni senijara pa'are parahunijina.

2 'E'ejume na kavume soha mane'a 'ee vena puna'i renana. 'Ejumakavi'i ea ka'ene hanuhiji pataarohe hua'ina ka'ene iji vejaji pataarohe 'ee

huni ihijihuni asura ka'ene vejaji harura vena pataarohajija pu soha ka'ene mane'a sa'ina 'ahiji Godoni hurisia 'uninamie namijara.

³ 'Ene pu Mosisi ka'ene Godoni kaukara veji'ini jihuni javaa vejara. 'Ene Remui jihuni javaa 'u'o venareja ika'ina vejara.

Raka ka'ene A venujaho ni'ima'ura 'ee mavarasa'ina. Oo Godi Natohwa A harusima'ura ariramaa 'ee Oni 'unama nimaa nimaa 'ee A kwaa kwaa kihipuni Kinia.

⁴ 'Ene ea irara Oni iha ta'arorahe 'ee A pa-juha'ena? A a'asu nimaa arira maa. 'Ene kwaa kwaakija Oni una'i roe oja mahuna. Ara ariramaa ka'ene venujara roe samaahirahuna 'wame vejara.

⁵ Uneunecha ikihipuni túna'ijino na niri'i kavume Hu Godi ichá'ini jihuni vu'a Temiporu ka'ene harai vejara'omo akúpa 'ahi namujaho jarausahana.

⁶ 'E'eme 'ona oji'ina iropu no'o puni ija vaji sisea iropu no'o 'uninamie Temiporu vaji rene roe usevara. 'Ene pu ateha niho'o sajasa'ini same 'ee túra hwana ka'ene korutia vejajino puni túra hwavara.

⁷ 'Ejume unenu'u 'aho'a mai'o hiji'ina no'ona no'o puni vajijino pini 'ona oji'ina iropu no'o iji-hija tevua korutia veji'ina iropu no'o vajihana. Iji tevua kajaho Godi ka'ene majama hiji'ini jihuni seni itu'o'uma navi'ina.

⁸ 'Ejumakame Temiporu vajijaho Godoni hanaji'ina 'ee Huni harurijara u'a puna'i itu'o'una paranana. Ea pina Temiporu vaja

kajaho niho'o areri pava'eje sisea iropu no'o ka'ene 'ona oji'ina iropu no'o ijipo 'uninamiajaho pa'are'eje iji'a túna'i ea va aruhuna areri re'ena.

16

Godi Semuni Tevua Iropu Kwinuna

¹ 'Ejume na he'eme ira natohwijara Temiporu vajijino ika'ina 'waramana. Va'e mwe'a ikino tevua iropu no'o ka'ene Godoni seni itu'o'una navujaho useku'avara 'iamana.

² 'E'eme 'ona oji'ina amurijaho va'e huni tevuijaho mwe'i usekunana. 'Ene ea ka'ene hanuhi jihuni aacha rukina 'ee hua'ina iji vejaji oja maha ijhipuni haha 'ahi ajúa amua sakaha uvi'napo renahara.

³ 'E'eme 'ona oji'ina amuri jihuni rorijara va'e huni tevuijaho soha 'ahi usekujume ea kwavi'ini jihuni 'aa puna'i renana. 'Ejume uneunecha ka'ene soha vaji hijujija maho'o kwamasahara.

⁴ 'E'eme 'ona oji'ina no'opisu ijara va'e huni tevuijaho toa mama'ina mapoka 'ee toa úja vajijino usekuvume 'aa rejara.

⁵ 'Ejume na he'eme toa puni 'ona oji'inijara ika'ina 'waramana

A ariramaa'e A nitama hine iviamaa hinu. A nimaa vene eha sisea ikaho mihajihuna'e

A nimaa ariramaa.

⁶ Ijihuni maijaho pura Oni ea 'ee poropetia 'anume kwamasaha puni 'aa ariha jihuni ehi-jaho vu 'aa ka'ene Ara usekunujaho pu ihuna. Ijaho puni ehiji'i arerina.

⁷ Na hejume swasa vejuri 'aiju vajijino ira pini ika'ina'e 'waramana I'a A Nimaa Godi Natohwe

Harusima'ure Nimaa Nimaa 'ee Ara raka ka'ene venujaho nimairuna 'iamana.

⁸ 'E'eme 'ona oji'ina no'ona no'o ijara va'e huni tevuijaho vea 'ahi usekunana. 'Ejume vea ohoa ni'ima'ura rene ea renahana.

⁹ 'Ejumakame veuhojara ni'ima'ura ea renahume pu Godi ka'ene Huni harura hari sisea rejajihuni ihijaho ira sisea ni'ina 'waravara. 'Ene pu puni sisea pavwihane areme 'ee Godiho pata'arohara.

¹⁰ 'E'eme 'ona oji'ina iropu ijara va'e huni tevuijaho hanuhi jihuni toronu 'ahi usekumana. 'Ejume hura kwaa ara ka'ene 'ajohujaho nututi apena paranana. 'Ene ea ka'ene ijino hejajaho tea junama parajume pu niho'o puni mitara mwatunanamie hijara.

¹¹ 'Enareja pu puni sisea pavwihane are'i kaivo pu Godi ka'ene akúpi 'ahi hinujaho ira sisea 'warava jihuni maijaho pura haha hianame 'ee ajúa ka'ene renaha jihuna'e avajara.

¹² 'E'eme 'ona oji'ina iropu kwisu ijara va'e huni tevuijaho Uparetisi toa natohwijino usekujume toa ni'aha kwino pa'arenana. Ijihuni maijaho 'unama vejakame kinia ka'ene vea ajimuja'i hijujaho areri rohuna.

Hamaketani

¹³ 'Ejume na ka'eme anaka 'ee hanuha 'ee poropeti ira'ati jihipuni ira vajijino 'avena sis-esamaa no'opisu kuata sa'inapo roe usevara.

¹⁴ 'Ejakame pu 'avena sisea ka'ene uneunecha areri emaa pavehuniji vejura. Pu mwe'a sisa mapoka kihipuni kinia va'e 'eka ahumahareje

Godi Ni'ima'uri jihuni vea natohwa ka'ene ajira vehuniji 'ajahuna.

¹⁵ Ike heha! Na nesa apeji'napo vu'uja'ina'e ea pahena paki'eje Na vuhuna. 'Ena'omo ea irara nia niri'i hine 'ee huni ateha amairiaravi'i hi'amajaho hu merajahuna. 'E'ama jihuna'e hu patatame 'ee ateha pa'ajipo junavu ja'ina pave'ena.

¹⁶ 'Ejume pu nianaume rira kwinu Hipuru puni iri Hamaketani 'wavuji ahuvava.

Godoni Senijihuni Tevua Iropu No'ona

¹⁷ 'E'eme 'ona oji'ina ka'ene túchamai iropu no'o ijara va'e huni tevuijaho ichutoi useku'eme Temiporu vaji toronu 'ahi ira ajira rena roe ika'ina 'waramana Niparanu! 'wamana.

¹⁸ 'E'eme vea pi'i'eme akúpa taija taijamana. 'Ene mwe'a niho'o ni'ima'ura varimajaho mwe'akara aneja renaji ea mai'o ija'ina pakavi'inijara varimana. Mwevarivura kajaho niho'o ni'ima'ura 'ee niho'o harusima'ura.

¹⁹ Ara natohwa ka'ene ni'ima'urijaho riri marame no'opisu renana. 'E'eme mwe'a kehuni ara natohwa mapokijija tira'usahara. 'Enakaivo Papirania ka'ene ara natohwijaho Godira Huni seniji kapusi vaji 'waini epuna'i vena vajihuni-jaho parumana.

²⁰ 'E'eme mutumutua arira rene 'ee huri'a mutuusahe amara renana.

²¹ 'E'eme muna mama'ina mapoka ahija kwinu kwinu (40 kiro) ka'ene pahamaijija kahi akúpa 'ahi rena ariha ninamaana. Ijí muna paha kajipo ninamau'e hianama parana jihuna'e pu Godi ira sisea 'waravara.

17

Papirani Ruarahunijina

¹ 'Ene Godoni 'ona oji'ina ka'ene iropu no'o tevua iropu no'o 'ekajhipuni vaji 'ona oji'ina kwinu ika'ina 'warimana Iki roa! 'Ejakame napara ka'ene ni'ima'ura 'uasa veji'ina ka'ene toa mapoka 'ahi hinu jihuni eha siseiji najahuma.

² Mwe'a ikehuni kiniepo va'e hu hu'úmo 'uasa vejura. 'Ene mwe'a ikehuni ehija huni 'uasa vejuri 'wainiji inare'e nanamiura 'wimana.

³ 'Enarena 'ona oji'ina kajara na 'Aveni vaji aherima apenie nech'i va'ana. 'Eji'i na kavujaho napara pína hanuha amapu'ura 'ahi asuma hinana. Hanuha kajaho húmata iropu no'one 'ee atana iropu ropuna. 'Ene iha sisesa eru ani rena namana.

⁴ Napara kajaho ateha avi'ina 'ee amapu'uri apúsamana. 'Ene huni haha sarira e'ajaramajaho korutia muna mavarasa'ima 'ee perua ijí sarira 'enana. Huni ija tahi korutia kapusijaho hura 'uasa venujihuni sisemai 'ee sakahijara itu'o'una namana.

⁵ 'Ene huni varipata 'ahi hema iha ika'ina vejara Papirani niho'o ni'ima'ura. Hu 'uasa venuni ohe 'ee mwe'a kehuni sisee maiji venuni oha 'wame vejara.

⁶ 'Enarena napara kajaho na ka'eme Godoni ehija 'ee Jesuni vu'a 'waravi'ini jihipuni 'aa ine nanamana. 'Ejumakame na ijí kamarejo niho'o ni'ima'ura vwihajuta.

⁷ 'E'eme Godoni 'ona oji'ini ijá 'wima A irak-ijihuna'e vwihano? Na iviamaa naparijaho 'ee hanuha ka'ene húmata iropu no'one 'ee

atana iropu ropu ijhipuni hema vu'ijihuni maa 'warahuna.

⁸ Hanuha ka'ene kamajaho hu marako hinana kaivo iviamaa pahihuna'omo túna'i ma'oa ka'ene tiha pa'aji ro ajimareje va'e eha sisea akehuna. 'Eje mwe'a kehuni ehija ka'ene mwe'akaho mai'o paveji'ini puni iha majama hihuni puka vaja paveji'inijija hanuha kajara kwama 'urinaji kamareje niho'o oja hwa'usahuna.

⁹ Ikaho vwiha ka'ene vwiha maa vwi'haji'ini jihuni vu'a. Húmata iropu no'ohe'ijaho huri'a ka'ene napara kajara asuma hinajihina.

¹⁰ Huri'a kajija kinia iropu no'ona. Kinia iropu nirejume paranana. 'Ene kinia kwinu iviamaina. 'Enavo kinia pinijaho mai'o pareji'ina. 'Ena'omo hu re'amajaho 'aha josu'a parena hi'ena.

¹¹ Hanuha ka'ene marako hinana kaivo iviamaa pahinujaho hu iropu no'opisujina. Hu kinia iropu no'o ijhipu vare'ina'omo 'u'o va'e eha sisea akehuna.

Remuijara Asitahajina

¹² 'Enakaivo atana iropu ropu a kimajihuni maijaho kinia iropu ropuna. 'Enakaivo pu mai'o ea pa'ajoahara vo pu hanuhi jihuni harura ka'ene pu pu'úmo vea oma kwinu kinia rehuniji mihana.

¹³ Kinia kipo vwiha kwinu vwihanareje puni harura 'ee ea 'ajo'ahuni harura ijá hanuhiji mahuna.

¹⁴ Pu Remuijahi pu'úmo ajira vehuna vo Remuijara pu asitahuna. Ijihuni maijaho Hu natohwe puni Natohwa 'ee kini epuni Kinia. Ea ka'ene

Hu hu'úmo rejajija iji pijihajine 'umenajine 'ee Hununa'i hami veji'inijina.

¹⁵ 'Ene hu ijá 'warimana A toa ka'ene ki'eme napara 'uasa veji'inijara ijhipuni 'ahi asuma hinajaho ea mapokijihine ea ani ani'inijihine kwaa ani ani'ine 'ee ira ani ani'inijihina.

¹⁶ 'Ene atana iropu ropu 'ee hanuha ijí a kimajaho pura napara ka'ene 'uasa veji'inijaho sena'ena. 'Ejakame pura veje hu temume 'ee ateha jahekunahe maisu nami'eje huni haha puama ine veni aporuve re parahuna.

¹⁷ Godira puni ura ijí kivi'i mihumakame pu vwiha nikwinu vwihaji'i Huni ura ijí vejara. 'Ena'omo pu ea ka'ene 'ajoahunijaho hanuhiji vajahara. 'Ejakame Godoni iri 'waramajara nima re'amarono avajara.

¹⁸ 'Enakaivo napara ka'ene a kamajaho ara natoehwa ni'ima'urijina. 'Ena'omo ara natoehwa kajara mwe'a kehuni kinijija 'ajoahuna.

18

Papiranira Tira'usahajina

¹ Ija'ina rejuma pa'are'eme na kavume Godoni 'ona oji'ina pina akúpa 'ahi rene roana. Hu harura ni'ima'ure 'ee huni hanaji'inijara mwe'akaho hanana paranana.

² Hu ira ni'ima'ura 'umene ika'ina 'waramana. Papirani ka'ene natoehwijaho ni'onana! Ni'onana! 'Enajihuna'e hu tinia ka'ene 'avena sisesa 'ee 'avena sisea ka'ene chiha rukini jhipuni tipura tinia rene uka chiha rukina 'ee senavi'ini jhipuni tinia renana.

³ Kwaa ara mapokakija huni 'unama ka'ene 'uasa vehuna ituanamujaho pu 'waini inare'e nanamiu ja'ina'e rejara. 'Ejumakame mwe'a kehuni kinijija hu hu'úmo 'uasa vejara. 'Eju'e mwe'a kehuni 'imeji'inijija hura 'uasa venuni 'unamiji kukua mapoka rukina rejara 'wamana.

⁴ 'Enarejo na ira pina akúpa 'ahi he'eme ika'ina 'waramana.

Ehu nune! Napara kajaho pataaro'ika'i roe useha! 'Enareje hura sisea ka'ene venajaho pave'avara. 'E'irakúne hu hu'úmo eha sisea paape'avara.

⁵ Ijihuni maijaho huni sisea hura hara rena ajima va'e akúpiji'i areri rena namu. 'Ena'omo Godi huni sisemaijaho niho'o paru'ena.

⁶ Hura raka venaja'ina'e eha ija'ina mahuna. 'Ene hura raka ka'ene venajaho ija'ina hura hara vajahuna. Hu kapusia vaji ea ruarahe vajihu'e ijuja'ina'e hu 'u'o ija'ina hura hara ruaraha vajaha ihuna.

⁷ Hura ichá'ina maaaa hine 'ee kukua rukima'ura renaja'ina'e ta'arohe sisemaa ka'ene haha hiame niho'o temuka ni'ima'ura apene pivuhuna. Ijihuni maijaho hu ika'ina huni oja vaji ronuna. Na kwinia sa'ina. Na amuna pana'omo na areri temuka papiuna'uju ronuna.

⁸ Ijihuni hahi na'ia kwinu'wi vajijino eha sisea ro'ena. Ahija ni'ima'ura apene temume nirame matuna vea reje 'ee hu veni aporuve rehuna. Ijihuni maijaho Godi Natohwijara eha ka'ene hu mahunijaho niho'o harusima'ura.

9 'E'eje mwe'a ikehuni kinia ka'ene pu pu'úmo 'uasa vene 'ee pu pu'úmo kukua rukima'ura reji'inijija hura veni re'eje huni 'ua ka'ene tuama aji'amaji kamareje niho'o hura temukave nira-marume úchia 'ehuna.

10 Vena ka'ene hu renajihuni haruri raturiume kwaa jori namiji'i ijá 'wava Papirani ka'ene ara ni'ima'ure 'ee harusima'ura eha sisea apeno! Eha sisea apeno! Ijihuni maijaho oni eha sisea vea oma kwinu vajaki roana.

11 'E'eje mwe'a kakehuni 'imeji'inijija hu'amu vene temukave niramaruhuna. Ijihuni maa ea pina puni kukua kú'o pa'imehuni jihuna'e nira-maru'eja.

12 Puni kukua ka'ene 'imehunijija ikena. Korutia siruvae muna mavarasa'ine perue ateha mavarasa'ina ka'ene monia ni'ima'ura 'imeji'inijine 'ee ateha amapu'ura ka'ene kiniepo savujine 'ee ateha sasaka 'ee ateha 'aa sa'inijine 'ee icha ani ani'ina ka'ene amua rukinijine 'ee aivori ka'ene uneunecha ani'ina iji vejujine 'ee icha ajania Parasie maporua ka'ene tevua ani ani iji vejura.

13 'Ene sinimoni sipaisi inisenisi pepiumu senisia ka'ene kiniepo 'ojujine 'wainia orivihuni 'werua harava mavarasa'inijine 'witia purumakaua sipia hosi puni kukua charotia pwea rehuna 'imena ijine 'ee ea 'aho'a 'ania kwamasasa'avarono moni vajihujina.

14 Icha'ina ka'ene ja ura renaajaho niparanana. 'Ene uneunecha mavarasa'ima ka'ene mapoka onuna'i navu'e teamanavujaho pa'arenana. 'Ena'omo ea pina niho'o kú'o kukua ija'ina

papiunihuna.

¹⁵ 'Enajihuna'e ea ka'ene hununa'i kukua 'imenare'e kukua rukina rejujija hura veni re'ama jihuna'e tea junave kwaa jori namiji'i temukave niramaruhuna.

¹⁶ 'Eji'i ijá 'wahuna Ara ni'ima'urijara moni ni'ima'ura huni atehiji apúsame kini puni ateha amapu'ura 'ee avi'ina apúsame 'ee korutia 'ee muna mavarasa'ina 'ee perui unecha vene huni haha ho'o samana'omo eha sisea apeno! Eha sisea apeno!

¹⁷ Ijihuni maijaho vea oma kwinu vajijino uneunecha mavarasa'inijija ni'aha kwinu maa pa'ana renana. Sisima puni ea mama'ina puni pasinitia puni pwea 'ee ea ka'ene sohi 'ahi kaukara veji'inijija hura veni renaji kamareje kwaa jori namiji'i kavara.

¹⁸ Ea kajipo hura veni renani uiji kavi'i ijá 'ume'aja Ara 'aho'a ni'ima'ura hua'inijaho ichihine? 'umehuna.

¹⁹ 'Eji'i úchia puni húmata 'aha 'oji'i emaavarama niramaruvi'i ijá 'wava Ara ni'ima'urijara reju'e sisima ka'ene soha 'ahi kaukara vejujija kukua rukina rejara'omo vea oma kwinu vajakino maa pa'ana renana'omo eha sisemaa apeno! Eha sisemaa apeno! 'wavara.

²⁰ Ea ka'ene akúpi 'ahi hijura 'ee Godoni ehija 'ee apasoru 'ee poropetia ijá temarasaha. Ijihuni maijaho Godi joni jihuni hahi hu eha sisea mahana.

²¹ 'E'eme Godoni 'ona oji'ina harusinijara niho'o muna ni'ima'ura apenapi soha vaji 'onavi'i ijá 'waramana. Papirani ka'ene ara

natohwa niho'o ni'ima'urijaho huni vaji 'uraa 'ee chicharaa ka'ene namujaho veje pa'arejakame kú'o ara natohwa kajaho pakahuna.

²² Oni vaji kita same javaa vene hurisia hwasihe tauja ka'ene hwasihujaho kú'o pahehuna. 'Ene oni vaji ea ka'ene ichi 'eke unenu'u 'aho'a vejujija kú'o papiunihuna. 'Ene oni vaji kaukara mama'ina veju'e ira hejuja'ina kú'o pahehuna.

²³ 'Ene oni vaji naheha ka'ene hanamujaho kú'o pahanahuna. 'Ene oni vaji paruinene napasi neju jhipuni ira kú'o pahehuna. 'Ene oni vaji ea ka'ene kukua 'imeji'inijija mwe'a kehuni ea mama'ina rejara. Ijihuni maijaho kwakwa mapokakaho oni masiiji pisimisamuna.

²⁴ Huni vaji poropetia 'ee Godoni ea 'ee eaka mapoka ka'ene mwe'a kaki tiraha jhipuni 'aa piunivara.

19

'Aha No'ona No'o Hareruia 'Wavajina

¹ Ija'ina renani túna'ijaho na ea mapoka puni ira nuaka sa'ina akúpa 'ahi he'eme ika'ina 'waramana. Hareruia maranú'ina hanaji'ine 'ee harura ijá núni Godijihuna.

² Hu iraka ka'ene venajaho nimaa'e 'ee arira. Napara kajara 'uasa venuni 'unamiji mwe'ake veju'e siseranajaho eha sisea mahana. 'Ene Huni pwehija 'anume kwamasaha jihuna'e Godira hu eha sisea mahana 'wamana.

³ Kú'o pinijaho pu ijá 'wavara Hareruia napa kajihuni 'u'a niho'o majama tuvi'i namu 'wavara.

4 'E'eme eruta mapoka (24) 'ee unenu 'aho'a ka'ene mai'o hiji'inijija no'ona no'o ijá ariha navi'i Godi ka'ene toronu 'ahi hinuji oja mahi'i ijá 'wava Hareruia Amení! 'wavara.

5 'Enavo na he'eme ira toronu 'ahi rene ika'ina 'waramana Ja Huni pwea Huni ea mama'ina 'ee Huni ea ma'u'umaa ka'ene Hu juhavi'inijija núni Godiji ta'aroha 'wamana.

6 'Ene na he'eme ea mapoka puni ira auaka toa mapoka puni irasa rene 'ee akúpi 'aniu'e tararimahu jara'eme ika'ina 'waramana. Hare-ruia! Núni Godi Natohwa ka'ene nija'ina ni'ima'ura rene hiji'inijina.

Remuijara Napasi Nehunijina

7 'Enakúne roe temarasahe 'ee mari'uha 'ee Huni iha ahasiriha! Ijihuni maijaho Remuijara napasi nehuni vea nirou. 'Ene 'asúra ka'ene parui nehuniji 'u'o amairiarama hinu 'wamana.

8 Hu ateha mavarasa'imaa ka'ene sajasa'ina 'ee chiha pa'ajino apúsamana. Ateha maa mavarasa'ini jihuni maijaho Godoni eapo ariramaa ka'ene rejaja'ina.

9 'E'eme Godoni 'ona oji'inijara ijá 'wima Vu'akaho ve'amana. Ea ka'ene Remui jihuni napasi nejari 'iruma ihuna'e ona 'waravajija teamana'avara 'wimana. 'Ene hu kú'o ika'ina 'warimana Ikija Godoni ira ka'ene nimaa nimaijina 'wimana.

10 'Ejume na huni una'i one oja ma'i ve'eme hu ika'ina 'warimana. A paka'eje ija'ina'e ve'ama. Na 'u'o pwea areri a 'ee oni vwehija ka'ene Jesu rona 'waravi'inijhipu vare'ina. 'Enakúne Godiru

oja ma'amana. Poropesi jihuni maijaho Jesuni vu'a ka'ene samaumai najahujina 'wimana.

Kerisora Rohunijina

¹¹ 'Ene na ka'eme akúpa 'aha vwicha jara'eme hosi sajasa'ina ijí naminana. Ea ka'ene ijihuni toi asuma hinajaho huni iha Pauchavi'ina 'ee Nimaa Nimaijina. Ijihuni maijaho Hu 'otua arira vene 'ee ajira veji'ina.

¹² Huni nia vajijaho vena harurasa renana. Huni húmata 'ahijaho koraunua mapoka mapoka samana. Huni haha 'aha iha namana vo ea ijihuni maijaho pahejara kaivo Huhusu ijihuni maa henana.

¹³ 'Ene hu ateha jopatu'ura 'aa vaji apúsamarena iruhana. Huni iha Godoni Ira 'wavara.

¹⁴ 'E'eme amia ka'ene kahi akúpi 'ahi hijajija ateha niho'o mavarasa'ina ka'ene sajasa'ina 'ee chiha pa'ajino same hosia sajasa'ina 'ahi Huni túna'i roara.

¹⁵ Huni ira titi so'wa echima'ura roe 'e'unana. 'E'ira'omo so'wa kajine kwakwa kehi 'anihuna. Hura pu 'ajoha'amajaho pijuha ajani vejare puna'i rene 'ajoahuna. 'Ene Hu Godi ni'ima'uri jihuni sena vajiji 'waini puna'i tautihuna.

¹⁶ 'Ene huni ateha jopatu'ura 'aha 'ee Huni vuana 'ahijino iha ika'ina venana. Kini puni Kinijine 'ee natohe puni Natohwajina 'wame venana.

¹⁷ 'E'eme na kavume Godoni 'ona oji'ina pina vea 'ahi namiji'i ira ajira uka maho'o ka'ene ichutoi jaijasahe ojajaho ika'ina 'waramana.

Godi joni 'iruma ni'ima'ura amairiaravu'e namukúne nianae ro ahuha.

¹⁸ 'Enareja ja kini puni haha ine ajira vejuri ea mama'ina puni haha ine harusima'uri jihipuni haha ine hosi puni haha ine hosi 'ahi asuma hija jihipuni haha ine emaapuni haha ine ea mahijura 'ee pwea ea mama'ina 'ee ea ma'u'umai puni haha ihuna.

Hanuhijine 'Ee Poropeti Ira'asiniji'i Sise'i 'Ahiajina

¹⁹ Na hanuha 'ee mwe'a ikehuni kinia 'ee puni ami ijih pu'úmo nianaa roe Ea ka'ene hosi 'ahi hinujine 'ee Huni amia ijih pu'úmo ajira ve'iro roe ahuvava.

²⁰ Hanuhijine 'ee poropetia ira'asina ka'ene ea areri pavehuni uneunecha hanuhi jihuni una'i venaji ija kamoravara. 'Ene ea ka'ene hura pisimiume hanuhi jihuni aacha apene 'ee ea hanuhijihu vare'ina ka'ene iji vejaji oja mahajihuna'e pu no'o mai'o hi'eme veni vaji ato'arumaume vena ka'ene marekiji'i reji'i namuji reju.

²¹ 'E'eme ea ka'ene huni iratiti so'wa roa 'e'u'eme hosi 'ahi hinujara ea 'aho'ijaho so'wa kaji 'aniana'omo puni hahijaho ukapo túasavara.

20

Setani Kamome Juara Mapoka (1,000) Ranavajina

¹ 'Ene Godoni 'ona oji'ina pina na ka'eme ma'oa ka'ene tiha pa'ajihuni kia apene 'ee ija ropuna'a senia niho'o ni'ima'ura apene akúpi 'ahi rena roana.

² Anakijaho hu tapara nitama orijine huni iha 'u'o 'avena sisea 'ee Setanina. 'Ena'omo 'ona oji'ina kajara aharu 'oname kamomarena juara mapoka mapoka (1,000) ranavuma hinana.

³ 'Enarena ma'oa ka'ene tiha pa'ajihuni vaji pi'ona'ika'i vwicha kuturahe tanuma paranana. 'Ejakame hu kú'o kwaa kwaki ea papisimi'amarono avanana. 'E'eje ijí juara mapoka mapoka (1,000) pa'are'eje iji'a vwicha tirasame 'ee senia rasamahakame 'aha ma'uako 'urahohuna.

⁴ Na toronu mapoka kivuta. Ea ka'ene ijihuni toi hijajija 'otua vehuni harura mihana. 'Ene ea ka'ene Jesu rona 'warama 'ee Godoni ira ka'ene 'warava jihuna'e uroa 'uhuahe 'ee ea ka'ene hanuhiji oja pamahe 'ee hua'ina ka'ene vejaji oja pamahe 'ee huni aacha puni varipata 'aha 'ee ija 'aha pairechamiha jihipuni 'avena kivuta. 'Ena'omo ea kajija kú'o haha apene 'urimarama Keriso pu'úmo juara mapoka mapoka (1,000) ea 'ajoaha hijara.

⁵ Ijija amura 'urijajina. 'Enavo ea 'aho'a ka'ene kwamasahajija pa'urijara'omo juara mapoka mapoka (1,000) para'eme iji'a 'urijara.

⁶ Ea ka'ene amura 'urijajija pu ariramaa'omo merajihana. Pu kú'o kwahuni harurijaho paa-sitahana. 'Enakaivo pu Godi'o Jesu puni pirisiti jihuna'e Jesu pu'úmo juara mapoka mapoka (1,000) ea 'ajoaha hihuna.

Setaniho Rasananamareja Eha Sise'i 'Ahae Pi'onavara

⁷ Juara mapoka mapoka (1,000) pa'are'eje iji'a Setaniho tipura hinajaho rasame ranahuna.

⁸ 'Enareje hu ro 'e'ume kwakwa ka'ene mwe'a kehuni kúra no'ona no'o íj'í va'e ea pisimisahuna. 'Ene hu Koki 'ee Mekoki ajira ve'avarono aherave nianae roe rira kwinu ahuhuna. Ea kajipo roareje na'avajaho soha rora huni ajarasa renana'eja.

⁹ 'Ejakame pu mwe'a kehuni amara ni'ima'uriji roe Godoni ehipo hine 'ee ara natohwa ka'ene Hu oja mahuji júhoturihe 'ani'iro ve'eje veni akúpa 'ahi rena ariha roe renae paranana.

¹⁰ 'Avena sisea ka'ene pu pisimiajaho pi'onavume vena marekiji'i reji'i namuji hanuhijine 'ee poropeti ira'asiniji'o rejaji 'onamana. 'Ejakame veiri'a na'ia majama hianama apena vahuna.

Túchamaa 'Otua Ka'ene Godoni Toronu Una'i Vehunijina

¹¹ 'E'eme toronu sajasa'ina ka'ene ni'ima'urijaho kavuta. Ea ka'ene ijihuni toi asuma hinajihuni una'i mwe'a 'ee akúpa juhaha pu vahuna tinia pa'arenana.

¹² 'Ena'omo ea kwamasahi'ina kivuta. Ea mama'ina ea ma'u'umaa íj'á toronu una'i nami'eme puka jarasamana. 'Enarena puka pina apena jaraajaho majama hihuni puka. 'Ena'omo ea ka'ene kwamasahajija pura raka ka'ene vejajija puka 'ahi kivi'i 'otua vetiana.

¹³ 'Ene ea ka'ene soha vaji kwamasaha 'ee kwamare'e veni rejujija ni'aha kwinu 'urimara'eme pura raka ka'ene vejaji kivi'i 'otua vetiana.

¹⁴ 'Enavo kwamasahujine 'ee tinia ka'ene kwamasahi'inapo hijajaho íj'á apene vena ni'ima'ura

ka'ene nahúna namajihuni vaji ato'arumana. Iji vena ni'ima'ura ka'ene nahúna namu kajaho kú'o kwahunijina.

¹⁵ 'Ena'omo majama hihuni puka vajijino ea irahuni iha pana'amajaho vena ni'ima'ura nahúna na'amajino pi'onahuna.

21

Akúpa Maiu'ina 'Ee Mwe'a Maiu'inijina

¹ 'Enakaivo na akúpa 'ee mwe'a maiu'ina kavuta. Ijihuni maijaho akúpa mwe'a sahasijaho sohiji'i pa'are ranamana.

² 'E'eme ara natohta nima nima ka'ene Jerusaremi maiu'inijaho kahi akúpi 'ahi Godoni rene ariha roana. Areri 'asúra parua 'aja'irore'e amairiu ja'ini ariha roana.

³ 'E'ejume na hejume toronu 'ahi ira ajira ika'ina 'waramana. Ike heha! Godoni harai ar-ijaho emaapuni roana. 'Ena'omo Hu pu pu'úmo ahuma hije pu Huni ehija reje Godiho ori'ini pu pu'úmo hihuna.

⁴ 'Ejakame Hura puni nia toa maho'o ukuni-huna. 'Ene kú'o pakwamasahuna. 'Ene kú'o temuka apéhuna pane niramaruhuna pane hi-anahuna pa'ana. Ijihuni maijaho uneunecha marako orijija nipa'arenana.

⁵ 'Enavo Ea ka'ene toronu 'ahi hinajara ika'ina 'warimana. Heha! Na uneunecha maiu'ina maho'o vejuta 'wimana 'Ene Hu kú'o ika'ina 'warimana. Vu'a ka'ene Nara 'waravukaho nima nimaakúne heha 'ahi ve'amana 'wimana.

⁶ 'Ene Hu ika'ina 'warimana Niparanana. Na aneja kahene púsa kamena. 'Enavo ea irara toa

hua'amajaho touja ka'ene majama hihunijaho pa'ime'eje mamahuna.

⁷ Ea irara sisea'e piunamareje asita'amajaho uneunechakija 'ekahuna. 'Ejakame Na huni Godi reje hu Nuni hariha rehuna.

⁸ 'Enakaivo ea ka'ene juvi'ina panimaa roji'ina sisea mama'ina veji'ina ea 'aniu kwamasahi'ina 'uasa veji'ina ea masihavi'ina icha muni godi ira'ata veji'inijija 'ee ira'asina ea ija'ini jhipuni tinijaho vena ni'ima'ura marekiji'i reji'i nahuna namuji rehuna. Ijaho kú'o kwamasahunijina.

Jerusaremi Maiu'inijina

⁹ 'E'eme Godoni 'ona oji'ina ka'ene iropu no'o tevua iropu no'o 'ekari vajijaho Godoni sena iropu no'o ijija itu'o'una navajihipuni vaji 'ona oji'ina kwinu ika'ina 'warimana. Iki roa kame na Remuijara 'asúra ka'ene 'wahuniji najahuma 'wimana.

¹⁰ Hu na 'Aveni vaji aherime apenie huri'a niho'o ni'ima'ura 'ahi va'ana. 'Enarena ara natohwa maaa ka'ene Jerusaremiho akúpa 'ahi Godoni rene ariha roana.

¹¹ Ara natohwa kajaho Godoni hanaji'ini ja'ina. 'Ene hura hanamajaho areri muna ka'ene jasipa moni mapoka 'imejura'omo ijipo hanama paraju ja'ina.

¹² Ara natohwa kajihuni verijaho niho'o jojora ichutomaa. 'Ene vwicha iropu ropu no'one 'ee vwicha kajija 'ona oji'ina iropu ropu no'o nami-jara. Vwicha 'aha kaji iha ka'ene vejajaho Isureri oni harihi puni kachi'ina iha vejara.

13 Vera kajaho vwicha iropu ropu no'una. 'Ena'omo no'opisu kara'ine no'opisu kaha'ine no'opisu kama'ine 'ee no'opisu karo'ina.

14 Vera kajihuni kutejijaho muna iropu ropu no'ona. Ijihuni toijaho Remui jihuni apasoru iropu ropu no'o puni iha vejara.

15 Godoni 'ona oji'ina ka'ene na 'warimajara mina vehuni pijuaha ka'ene korutia vejajino apene ara nato'hwa kajaho mina vene 'ee vwicha 'ee vera mina venana.

16 Ara nato'hwa kajihuni nupijjaho arearerina. Ara nato'hwa kaji pijuahi mina venajaho kiromita mapoka mapoka (2,400). Hahuna 'ee huhuna nupijjaho nikwisu'ina.

17 'Ejumakame Godoni 'ona oji'ina kajara iji vera ka'ene mina vejajaho emapuni miniji venana. Vera kajara poma joranajaho mita mapoka (72) renana.

18 Vera kaji vejajaho jasipai vejara. Ara nato'hwa kajaho korutiru venana'omo mane'a puna'i hanana paranana.

19 Ara nato'hwa kajihuni vera kutejijaho muna ani ani'ina mavarasa'ini savara. Muna amurijaho jasipa muna pinijaho sapaia muna pinijaho charasitoni muna pinijaho emaroria.

20 Muna pinijaho saratoniki muna pinijaho saratiasi muna pinijaho kurisoraiti muna pinijaho perairu muna pinijaho topasi muna pinijaho kurisoparasi muna pinijaho jesiniti muna pinijaho ametisitina.

21 Vwicha iropu ropu no'ujaho perua 'oi'oi iropu ropu no'o kaji venana. Vwicha kwinu kwino perua eru venana. Ara nato'hwa kaji-

huni 'unamijaho korutiru venana'omo mane'a epuna'i hanana paranana.

²² 'Enakaivo Na niriujaho ara natohwa vaja kajaho Temiporu pana. Ijihuni maijaho Godi Ni'ina 'ee Remuijaho ara natohwa kajihuni Temiporu.

²³ Ara natohwa kajaho vea 'ee masapa ijipo hanahuna pana. Ijihuni maijaho Godoni hanaji'inijara veje hanahuna. Ara natohwa kajihuni nahehijaho Remuijina.

²⁴ 'Ene kwakwa ke'ura ara natohwa kajihuni hanaji'inijara hanani'eje ohuna. 'Eje mwe'a kehuni kinijija puni pinana 'eka roe ara natohwa kaji vajahuna.

²⁵ Ara natohwa kajaho na'imujaho pa'ajihuni hahi veiri'a rena navakame vwicha pakuhuna.

²⁶ 'Ejakame pu kwaa ara mapoka kehipuni pinana 'ee mamaijaho 'eka roe ara natohwa kaji vajahuna.

²⁷ 'Enavo uneunecha chiha rukina ea sisesa ea ira'asina ijija ara natohwa kajihuni vwichijaho pava'e aruhuna. 'Enakaivo ea irahuni iha Remuijihuni puka ka'ene majama hihuniji na'amajara pupusu iji ara natohwa vaja kajaho va'a aruhuna.

22

Toa 'Ee Icha Ka'ene Majama Hihunijina

¹ 'Enarena 'ona oji'inijara toa ka'ene majama hihuni toijaho najihana. Toa kajaho chiha niho'o pa'a maa'omo Godi'o 'ee Remuiji'o puni toronu 'ahi rena roana.

² Ara natohwa kajihuni 'unama rira mu'oa kaji toa kajaho roana. 'E'eme toa kajihuni rori majama hihuni ichijaho ronu ronu namijara.

'Ena'omo 'ina ani ani'ina iropu ropu no'o masapa kwinu kwino vaji irivura. 'Ene icha kajhipuni a'ijaho kwaaka mapokakihi veju'e maraniuna.

³ 'Ena'omo unenu pina sisea siripavujaho panahuna. 'E'eje Godiho 'ee Remuiji'o toronueru na'eje Huni pwehipo kaukara Huna venahuna.

⁴ 'Ejakame pu Huni niura kame 'ee puni vari-pata 'aha Huni ihijaho nahuna.

⁵ 'Enavo ara natohwa kajaho pana'ihuna. 'Ene nahehapo hanahuna pane 'ee vea hanahuna pana. Ijihuni majjaho Godi Natohwi jihuni hanaji'inijara hanahuna. 'E'eje Pu majama 'ajoaha apena vahuna.

⁶ 'E'ejume Godoni 'ona oji'ina kajara ijá 'warimana Ike irakaho majama nimaa 'wimana. Poropeti puni 'aveni jihipuni Godi Natohwijara Huni 'ona oji'ina ranavu'e raka ka'ene iviamaa mai'o re'i venuji Huni pwehija najahana.

⁷ Ike heha! Na marako ro'eju. 'Ena'omo ea irara puka kehuni vaji poropeti epuni iri 'waravaji hena ve'amajaho Na hu merajahuna.

⁸ Na Jonira puka vajaki vu'a 'ee uneunecha raka ka'ene 'waramajija hena kivuta. 'Ene na vea ka'ene ijí hena kavuti veijaho na 'ona oji'ina ka'ene na najihajihuni mumora rori one oja ma'i vejuta.

⁹ 'Ejumakame hu ika'ina 'warimana Ija'ina pavena! Na 'u'o pwea areri a 'ee oni vwehija ka'ene poropetia 'ee ea ka'ene puka kehuni vaji vu'iji hena vejajhipu vare'ina. 'Enakúne Godiru oja ma'amana 'wimana.

Vu'a Túchamaijina

10 'Ene hu kú'o ika'ina 'warimana. Uneunecha mai'o rehuna ka'ene ike puka vajakino navujaho vea nitu'u renukúne paapene kuve na'amana.

11 'Eje ea irara areri parehuniji venujaho maka'eje ve'amana. Ea irara huni oja chiha renajaho maka'eje ija'ina na'amana. Ea irara ariramaa renajaho maka'eje ariramaa rena apena va'amana. Ea irara nimaa ariramaa renajaho maka'eje nimaa ariramaa rena apena va'amana.

12 Ike heha! Na marako ro'eju. 'Enavo Na emaapo raka ka'ene vejaji kivi'i eha ka'ene vajihunijaho areri ijá 'eka rohuna.

13 Na Aupa 'ee Omeka. Na aneja kamene 'ee púsa kahena. Na amure 'ee túchamaijina.

14 Ea irahipo puni ateha jojoriji so'avajija pu merajihuna. 'Ena'omo pu areri ara natoehwa kajihuni vwichijaho arume majama hihuni ichi jihuni vahuna.

15 'Enakaivo ara natoehwa kajihuni samaijaho 'ua 'ee ea masia rukina 'uasa veji'ina ea 'aniu'e kwamasahi'ina godi ira'ata icha muni veji'iniji oja mihura 'ee ea ka'ene ira'ata vehuniji oja mihi'inijija samai hina apena vahuna.

16 Na Jesura Nuni 'ona oji'ina ranavu'e hura vu'akaho ara sosi 'wara'amarono 'waramu. Na Teviti oni anejijina 'ee huni amuje 'ee Na sú'usú'u huni moroa ka'ene hanama paranujina.

17 'E'ejume Godoni 'Avenijaho 'ee Napasi nehu-niji'o ika'ina 'waravara Roa! Ea irara he'amajaho hu ika'ina 'wara'amana Roa! 'Ene ea irara toa hua'amajaho hu ika'ina 'wara'amana Roa! 'Ena'omo ea irara majama hihuni toiiji ape'iro ve'amajaho pa'imehuna vo maape'ena.

Túchamaahuni Jujuvu'a

¹⁸ Na ja ea maho'o 'waravujaho ea irara puka kehuni vaji poropeti epuni iri 'waravaji huni vwiha iji huri ihe'amajaho Godira huri ihenareje ea kajaho sena sisea ka'ene puka vaji vene 'waravakino mahuna.

¹⁹ 'Ena'omo ea irara poropeti epuni iri 'waravara ka'ene puka kehuni vaji namuji aperu va'amajaho puka kehuni vaji vejaja'ina'e Godira huni pwina ka'ene majama hihuni icha vaji navu'e 'ee pwina ka'ene ara natohwa mamaiji namuji 'u'o apetujahuna.

²⁰ Ea ka'ene ike uneunechake 'waramujara ika'ina 'waramu. I'a! Na marako rohuna! Ni-maa! Jesu Natohwiji roa!

²¹ Jesu Natohwi jihuni maiji vwihani'inijaho ja pu'úmuna. Amení.

Godoni Vu'a Maiu'ina
The New Testament in the Ese Language, also known
as the Managalasi Language, of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Mangalasi long Niugini
copyright © 1975, 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Managalasi (Ese or Managalasi)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

729c2a8f-9ea3-55ca-9318-793c2828d776